

A DÁTUM New York-i irodája jelenti

Nagydobronyi mézárulás

Az amerikai magyarság örömmel vette hírért, hogy a Babits Kiadó újra kiadja a híres Révai Nagylexikonát. Valószínűleg sok olyan adatot tartalmaz, ami sehol máshol nem található. Egy ilyen címszó: NAGYDOBRONY. (Az 1961-ben megjelent Új Magyar Lexikon felsorolja Magyodobos, Nagydobsza, Nagydorog községeket, de Nagydobronynak hiült helye). Nézzük csak mit olvashatunk a Révai Nagylexikona 14. kötet 219-ik oldalán: „Nagydobrony, kisközség, Bereg vármegye mezőkasznói járásban, (1910) 3030 magyar lakossal, postahivatallal. Már 1272-ben mint királyi birtok említették, a XIV. században a Dobronyi család bírta; utóbb a Dobó és Daróczi nemzetségre szállt, 1638 óta a Rákócziak bírták. Most (1916) a Schönborn család tulajdona”.

Ha 1946-ban is megjelent volna a lexikonnak egy pótkötete, akkor bizonyára jelezte volna, hogy Nagydobrony kisközségből ekkorra már nagyközség lett és 5200 színmagyar lakosával Kárpátalja bekebelezése folytán a Szovjetunióhoz tartozik. Irtózva és megborzongva gondolunk a XX. század embertelenségeire: a spanyol polgárháborúban a németek szőnyegbombázásaira, az angolok gyújtóbombáira, a „nyugati” és „keleti” haláltáborokra. A világsajtót legutóbb bejárta a hír, hogy a lengyelek végül ki merték mondani, kik voltak a valódi kivégzők a Katyn-i erdőben. De arról még mindig síri csend, a glasznosztj ellenére, hogy mi történt Nagydobronyban 1946. július 18-án. Mert ezen a szerdai napon — 18 hónappal a békekötés után — egy szovjet zászlóalj körülfogta a községet és a szovjet légierő napalm bombákkal földig égette az ősi magyar falut. A lakosságból csak 7 férfi és 2 nő menekült meg — 5191 ártatlan magyar paraszt, asszony, gyermek és a falu minden állata a lángok martaléka lett. A rettenetes égési sebekkel megmenekülteket magyar vasutasok bújtatták el s szöktették át a határon. Nekik köszönhető, hogy e szörnyű pusztításnak történetét tudjuk.

A nyári aratás és cséplés után, mint mindenhol máshol, a szovjet hatóságok elrendelték a termés beszolgáltatását. Hiába tiltakozott a falu vezetősége, hogy előzőleg már minden élelmiszert elkoboztak; hiába lázadtak a férfiak a kényszerű kolhozosítás ellen — fellébezni nem lehetett. S ekkor egy végsőkig elkeseredett magyar petróleummal leöntötte a begyűjtött gabona-halmazt és felgyújtotta. Az embertelen megtorlás nem várattott magára. Órákon belül körbefogták a falut és minden további kérdés nélkül megkezdődött a bosszúállás: Nagydobrony teljes elpusztítása. A falu helyét felszántották, hogy még nyoma se maradjon. Elrettentő példát kívántak mutatni a környék falvainak. Magyar Amerika 43 éve nem felejté e szörnyű brutalitást, nemzedékről nemzedéknek mesélve, hogy mire képes a zsarnokság!

Ma a Szovjetunióban emlékművet készítenek állítani a sztálinizmus áldozatainak. Vajon lesz-e magyar történész, politikus vagy filmrendező, aki méltó emléket mer állítani a békeidőben elpusztult 5191 ártatlan magyar mártírnak — hogy az egész nemzet elsirathasson egy magyar falut!

Beke Imre

Más kezével csalánt szedni...

Ukránul tanulnak?

A hétvégén Ungváron megalakult a RUH elnevezésű ukrán népfőnt kárpátaljai szervezete, amelynek vezetőségében helyet kapott Fodó Sándor, a Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetségének elnöke is. A szombaton megtartott alakuló közgyűlésen több mint kétszázan vettek részt.

A szervezet a RUH-hoz hasonlóan síkra száll a demokratikus és szuverén, a Szovjetunió részét képező Ukrajna megteremtéséért, s támogatja az egész országban megindult átalakítási programot. Fodó Sándor a magyar nemzetiség támogatásáról biztosította a szer-

vezetet, s ezt jelképezendő a sárga-kék ukrán nemzeti színű lobogóra felkötötte a magyar nemzeti színű szalagot. Ungvárról kapott értesülések szerint a magyar nemzetiségűek többsége egyelőre fenntartásokkal viseltetik a szervezet iránt, amely egyebek között célul tűzte ki, hogy az Ukrajnában élő nem ukrán nemzetiségűeknek tíz éven belül el kell sajátítaniuk az ukrán nyelvet.

Fodó Sándornak az alakuló ülésén elhangzott szavai szerint ezt a magyar nemzetiségűek öt év alatt készek teljesíteni.

Nagy Imre Grósz kortese lett?

(Tudósítás a 4. oldalon)

FIDESZ + MSZDP?

(Egyetemisták véleménye a 7. oldalon)

BNV '89

Görögország támogatja hazánk EGK-tagságát...

(Vásári tudósításainkat a 3. oldalon találhatják.)

ManDÁTUM

Felkészülés

Az Országgyűlés mostani ülészaka elé ismét néhány félkész törvénytervezetet terjeszt a kormány. A menünek én arra a fogására gondolok, amelyet kíván-dorlási törvény címen emlegetnek. Ezt minden biztonnyal sokáig fogják süttögetni, főzögetni, pirtogatni a képviselők. Lesznek olyanok is, akik igen heves, nagy lánggal próbálkoznak. Mindhiába. Ez a törvény egyelőre félkész marad. Lényege ugyanis az — s ezt a tervezői is elismerik — mehetsz, amerre látsz, de a vagyondol ithon marad. Holmi alanyi jogok sem számítanak, mit más törvények megadnak személyi tulajdonodat, magántulajdonodat illetően. Ha nem válsz ügyes csempésszé, csalóvá, mehetsz világgá a pusztá... nádrágóddal. Mindjárt fel is vetődik az emberben az első kérdés: jó-e az olyan törvény, amely az állampolgárokat simlizésre, akár bűnözésre kényszeríti?

Mindenesetre az örvendetes, hogy Budai Nagy Antal és Dózsa parasztjainak álma, a szabad költözködés joga idestova fél évezred után megvalósulni látszik, de a feudális nagyúr vagyonszármazását visszatarthatja. Megériem őt, hiszen ismeri sok atyjafiát. Képzelnék csak el, az a sok-sok milliárdra rúgó tisztázatlan eredetű vagyon (illetve nagyon is tudott származású!), szóval az a vagyon dol-lárookra váltva lábra kelne, hát Hugó Hurrikán lagymatag szellőcske lehetne csak amellet a pénzvihar mellett, amit az újabb vagyonmentési akció kavarna. Nemcsak azt a maradék valutakeretet ragadná el, amit az ugyancsak fél-kész rendelettel elszabadított bevásárlóturizmus vihara meghagyott, de vinné harmadik hazánkat szűrőstül-bősöstül. Mentenek a nép választottjai a nép vagyont a nép elől. Még talán a NEXT 2000-ék is oszoljt hirdetnének, s egymás között felosztva a vagyont, azt internacionalistává tennék.

Szóval most az egyszer dicsérem a törvényalkotók esztét, hogy a vagyon felől nem rendelkeztek. Persze nem is nagyon rendelkezettek, hiszen jelenlegi viszonyaink között a helyzet olyan, hogy nem is alkothatnak igaz, humánus törvényeket, hiszen az igazságtalanság is törvényben van még.

Eszembe jut az a mondas, amely akkor keletkezett, amikor különféle adminisztratív eszközökkel tönkretett falvainkra is kezdte a szánalom és felháborodás apró fénycsóváit vetni: a népességmegtartó intézményeket és feltételeket kellene legelőször megteremteni. Áll ez pusztuló falvaink sorsát szenvedő harmadik hazánkra is.

Czakó Sándor

Bizakodó belga javaslat

Közös Piac — kölcsönt hazánknak

Philippe Maystadt belga pénzügyminiszter Magyarországnak szóló EGK-kölcsönnyújtásra hívott fel a tízek csoportjának washingtoni ülésén.

Philippe Maystadt Magyarország gazdasági helyzetéről legutóbb tíz nappal ezelőtt Bartha Ferencről, a Magyar Nemzeti Bank elnökétől tájékozódhatott, amikor a magyar pénzügyminiszter az MNB első ECU-kötvény kibocsátása alkalmából Brüsszelben járt. A belga pénzügyminiszter a „magyar előadó” volt a tízek csoportjában, tekintettel arra, hogy Belgium annak az alcsoportnak a felelőse, amelyhez a Benelux-államok mellett Ausztria, Törökország és Magyarország tartozik. A tízek csoportját, amelynek Belgium szintén tagja, az IMF pénzalapjait elsősorban biztosító tizenegy állam alkotja.

A belga hírügynökség által ismertett további részletek szerint washingtoni felszólalásában a belga pénzügyminiszter két magyar sajtóságra hívta fel a tízek csoportjának keretében ülésező kollégái figyelmét. Az egyik az, hogy Magyarország mindig pontosan fizette adósságainak kamatait és ma sincs hátralékban, a másik pedig az, hogy a gazdasági reformok szükségességét illetően egyetért az MSZMP és az ellenzék.

Beszámolt arról, hogy Magyarország jelenleg a Nemzetközi Valutalappal tárgyal egy új kiigazítási programról, de a tervezett intézkedések si-

Minden hatalmat a szovjeteknek?

Ellenzéki elgondolások

A szovjet parlament „ellenzéki képviselőinek” csoportja vasárnap úgy határozott, hogy a magántulajdon bevezetését, a piaci árképzést és a független televíziózást sürgető felhívással fordul a Legfelsőbb Tanács tagjaihoz a hétfőn kezdődő, idei második ülésükön. A reformszellemű képviselők csoportjának tagja többek között Borisz Jelcin és Andrej Szaharov.

Az AP amerikai hírügynökség értesülése szerint a 345 reformpárti képviselő tervezett felhívása nagy hangsúlyt helyez az emberi jogok, köztük a publikálás, a sztrájk és az utazás szabadságát biztosító törvények bevezetésére.

Szergej Sztankevics, a reformcsoport egyik vezetője elmondta, hogy a törvényhozás illetékes albizottsága már elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a szervezetek létrehozásának állampolgári jogát biztosítaná minden állampolgárnak. Hozzáfűzte, hogy a törvényjavaslat valószínűleg heves vitát vált majd ki, mert nem lehet sima szavazásra számítani.

A csoport sürgeti, hogy töröljék a szovjet alkotmányban az SZKP vezető szerepét rögzítő cikkelyét. Szorgalmazza azt is, hogy módosítsák a választott testületek meghatározását, nevezetesen: a szovjetek legyenek a politikai hatalom egyedüli letéteményesei.

kere elsősorban attól függ, hogy lehet-e biztosítani hozzájuk a szükséges pénzügyi eszközöket. Ezek nagyságrendje olyan, hogy a Nemzetközi Valutaalap erre egymagában nem képes.

Ezért a belga pénzügyminiszter az Európai Gazdasági Közösséget szólította fel: nyújtson kölcsönt Magyarországnak. Ez, amennyiben kapcsolódna a Magyarországi és a Nemzetközi Valutaalap által megkötendő egyezséghez, lehetővé tenné az IMF számára, hogy enyhítse a magyar fizetési mérleg egyensúlyával kapcsolatban támasztott szigorú feltételeit.

A hitel növelné a gazdasági élet tényszerű bizalmát a forint iránt, elősegítené a belső és külső liberalizálási politika folytatódását — mondta Philippe Maystadt. Hangsúlyozta: ha a magyar demokratizálási folyamat és piactudományi átalakulás sikerrel jár, az meghatározó hatással lehetne a világpolitikára, mivel igen nagy esély van arra, hogy mások számára is példaként szolgáljon.

A deficit: 3 500 000 000 000 zloty

Lengyel vodka hétszázért?

Hétfőtől átlagosan 120 százalékkal drágultak a magas alkoholtartalmu hazai gyártmányú italok, azaz a vodka Lengyelországban: a 45 fokos Wyborowa ára például a korábbi 6090 zloty helyett 13 900 zloty, azaz átszámítva 683 forint. Az alkohol előállítás és forgalmazása Lengyelországban állami monopólium, így a hallatlan mértékű áremelés teljes egészében központi döntés következménye. Célja az állami költségvetési bevételek gyors növelése, a lakosságnál felhalmozódott, árufedezet nélküli pénz leszivattyúzása. Ezt maga a lengyel pénzügyminisztérium is

Gyenge, vetélkedő kérelmezők helyett

Dunai államszövetség

A dunai államok szövetségének kossuthi gondolata ismét időszerű lehet — írta vasárnap a The New York Times. Flora Lewis, a vezető amerikai napilap ismert publicistája az európai politikai színtér változásait elemezve rámutatott, hogy vezető szovjet biztonságpolitikai szakértők magánbeszélgetésekben kezdik emlegetni a finn modellt. A „finnesítés” alatt immár nem Moszkva uralmát értik (bizonyos gazdasági önállósággal), hanem igazi függetlenséget, de megegyezéssel aziránt, hogy az érintett államok a Szovjetunió biztonságát nem veszélyeztetik.

A szemleirő emlékeztet rá, hogy Nyugat-Európában a háború óta mélyreható változások mentek végbe. Nincs irredentizmus, nincsenek nemzetiségi süllyedések, amelyek háborúhoz vezethetnének. Ugyanakkor Kelet-Európa szerinte egyetlen nemzeti-problémáját sem oldotta meg. „Ennek következtében ezek az államok most egyenként kopogtatnak az Európai Közösség kapuján: gyenge,

egymással vetélkedő kérelmezők, akiknek nincs máshová menniük” — írta Flora Lewis.

Felidéli, hogy a múlt század közepén volt egy eszme Európa keleti részének a megszervezésére. Az a kossuthi gondolat volt: átalakítani az osztrák—magyar birodalmat dunai államszövetséggé, amelyben önkormányzatot és szuverenitást is kaphatnak a nemzetiségek, anélkül, hogy széttrombolnák egymáshoz fűződő hasznos együttműködésüket.

„A Kossuth-féle terv megvalósításával elkerülhetők volna az első világháború tragédiáját. Érdemes a tervet most újra megvizsgálni. Meglehető nosztalgia tapasztalható Ausztria—Magyarország belső kapcsolatai és nyíltsága iránt. A szövetség valamilyen fajta felújítása más központot teremtene az (esetleg egyesülő) Németország helyett a regionális együttműködésre. Egyúttal kiegyensúlyozottabb, függőségtől mentes módot az Európai Közösséghez való társulása” — írta a The New York Times kommentátora.

Mercedest vegyenek!

Mi dukált a Conducatornak?

Ritka értékeket képviselő, különleges Mercedes Benz autót kínált eladásra komoly gyűjtőknek vasárnap a The New York Times. A legparádásabb autó, amelynek fényképét is közölte a lap, 1970-ben készült, nyitható tetős, 600-as típusú, hosszú, krómtól villogó fekete jármű. A típusból mindössze tíz darab készült, külön megrendelésre. Az adott darabot történetesen Nicolae Ceausescu román államfő számára építették: üléseinek konyakszínű bőrhuzata van, és a ritka jármű a hirdetés szerint mindössze 28 000 mérföldet futott.

A „királyinak” minősített ritka 600-as, nyitott Mercedesekből kapható még egy darab. Abban frásztal, faburkolatú műszerfal és bárszekrény egészíti ki a berendezést. Ez az autó az iráni sahé volt. A Ceausescu-félelőtől egyébként a plusz bárszekrényen túl az különbözteti meg, hogy az egykori iráni diktátor nem konyak-, hanem elefántcsontszínű üléshuzatot rendelt hozzá.

Francia javaslat

Talpraállítás támogatás

Sürgősen támogatást kell nyújtani Magyarországnak és Lengyelországnak reformjaik sikere érdekében — jelentette ki Pierre Bérégovoy francia gazdasági miniszter, miután amerikai üzleti és pénzügyi körökkel folytatott tárgyalásokat az Egyesült Államokban. Közölte: tárgyalópartnerei igen élénk érdeklődést tanúsítottak a magyar és a lengyel reformfolyamatok, és a szovjetunióbeli átalakítás iránt.

„A magyaroknak és a lengyeleknek maguknak kell megtalálniuk a helyes utat” — hangsúlyozta. — „Nekünk pedig elütöktél szándékunk, hogy segítjük a gazdasági talpraállítás folyamatát.” Hozzátette, hogy a cél érdekében Franciaország mindent megtesz mind a kétoldalú kapcsolatokban, mind az Európai Közösségeken és a Nemzetközi Valutaalapon belül. Úgy vélekedett, hogy a segítségnyújtásban Nyugat-Európa és az Egyesült Államok kissé késésben van.

költségvetési hiány eléri a 3,5 billiót és a kormány kénytelen a parlamentől ennek további 1,5 billiót növelésére jóváhagyást kérni október hónapra. A drámaian növekvő költségvetési deficit, ami egyben az infláció egyik fő forrása is, a Mazowiecki-kormány legfőbb gondja. A Szolidaritás vezette kabinet rohammunkával készíti elő új gazdasági programját, amelynek első számú célja az infláció megfékezése, a deficit csökkentése. A kormány az első szükségintézkedések között tervezi a deficit csökkentését, mégpedig az állami dotációk drasztikus leépítésével, újabb termékek árának teljes felszabadításával, ami a közelebb hónapokban további drasztikus fogyasztói áremelést fog jelenteni, azaz átmenetileg tovább gyorsul a mostani hiperinfláció.

Rövid távon ugyancsak inflációgerjesztő hatása lesz annak a tervezett kormányintézkedésnek is, amely az eddigi 80 százalékos helyett 100 százalékban kívánja a fizetések automatikus emelésével ellensúlyozni az áremelkedések hatását a bérből és fizetésből élők táborában. Ha figyelembe vesszük a termelés hónapok óta tartó visszaesését, akkor elkerülhetetlennek látszik a már ma is katasztrofális belpiaci helyzet további romlása. Könnyen bekövetkezhet az a helyzet, ami az üzemanyagpiacon, ahol a benzin ára két hét alatt megduplázódott ugyan, de változatlanul csak nagy nehézségek árán lehet kapni. A benzinárak kapcsán a magyar turisták figyelmébe: csak az othon, vagy a lengyel utazási irodákban beszerzett talonokért vásárolhatnak üzemanyagot Lengyelországban. A benzinjegyek 20 százalékkal drágábbak literenként a külföldieké, mint a lengyeleké, de — személyes tapasztalatok szerint — a benzinjeggyel rendelkező magyar autósoknak érdemes személyesen érdeklődni benzin után a kutaknál akkor is, ha ki van írva, hogy nincs üzemanyag. Nem egy helyen külön kút van az állomáson a külföldiek számára, ahol akkor is lehet üzemanyagot kapni, ha egyébként a lengyeleknek nem adnak.

Ágyrajáró

A bútorboltok nem igazán kényeztetik ilyenekkel a vevőket. Ágynak nevezhető alkalmatosságot legfeljebb a jugoszláv import-hálószobák kínálatában találni — méregdrágán. Lesz-e változás, ezt kutattuk a BNV bútorkiállítását végigjárva.

Az első tapasztalatunk elretentő volt. A nagy kiállítók újabb és újabb termékekkel jelentkeztek, amik a régi-től csak nevükben különböztek, no meg áraikban (nem lefelé!).

Az egyik nagy bútorgyárunk a Zala. Főhelyen a Charlie nevű hálószobájukat állították ki (ára kb. 81 000,— Ft). Nagy Erzsébettel, a bútortervezőjével arról beszélgettünk, mire használható ez a bútor. Szerinte egy kanadai típusú hálószobát tervezett. Szerintünk mind egy minnek nevezzük, ha egyszer használhatóan. Az ágy csupán 150 centiméter széles, a tervező szerint szélesebb nem is kapható sehol. Hogy két ember miként fér el rajta? Nem lényeges. A lényeg: kanadai stílusú bútor, majd veszik a nyugatiak, mint a cukrot — mondja a tervező, csupán arról felel meg, hogy a magyar piacra is szállítani fognak belőle. Kis szépség-hiba: az ágy fekete, a hozzá tartozó bútor barna, egészen sötét ereszettel. Nagyobb szépség-hiba: a komódon olyan fiókocskák vannak, amik semmire sem használhatóak. Szélességük tizenöt centi, mélységük ellenben legalább harminc. Zokninak készült — mondja Nagy Erzsébet. De könyörgöm, ennyi zokni a világon nincs, ami ezt megtöltené, nemhogy egy szegény magyar-nak.

Láttunk persze szép és jó ágyakat is. Csakhogy a gyártó nem az állami bútortipar volt, hanem újonnan alakult

BNV '89

Görögország támogatja hazánk EGK tagságát...

...tudtuk meg arról a sajtótájékoztatóról, melyet a BNV díszvendége: Görögország tartott. Míg a politikai kapcsolatok igen magas szintűek a két ország között, addig a kereskedelmi kapcsolatokban elmaradás tapasztalható — mondta Karpadakis nagykövet. Mint kiderült ez az elmaradás nem a magyar fél hibája, hisz a mi kivételünk igen jelentős, többszöröse a behozatalnak. A görög fél ezt sérelmezi.

Amint végigtekintünk a görög kiállításon megtaláljuk, mindazt amit Görögország eladni szándékozik. S a kínálat bi-

zony eléggé szegényes. Nem igazán hiszem, hogy hazánk száraztésztaát kívánna vásárolni a balkáni államból. Azt sem hiszem, hogy a nagy számban kiállított szörmebundák iránt mutatkozna fantasztikus kereslet Magyarországon.

A mi kereskedelmi mérlegünk igen pozitív. 1989. első félévében a kivétel meghaladta a 36 millió dollárt, míg a behozatal alig érte el a hét milliót.

Azt hiszem nem elsősorban nekünk kellene változtatni. Nem biztos, hogy mindig abban van a hiba, akire mondják...

„magántermelők”. A Fémber GMK egyedi tervezésű réz franciaágyakat hozott (mérete 160 x 200 cm), melyeket a vevő kívánsága alapján alakítanak (45 000,— Ft).

Egy új vállalkozás, a Bútor Kft saját heverőjén ülve beszélgettünk a cég egyik üzletvezetőjével. A Kft januárban alakult osztrák részvétellel. Kárpitos bútorokat gyártanak.

— Nos a plüss kárpit minden esetben cippzárás, egyszerűen levehető. A fa részek pedig nem furnérból készülnek, hanem tölgyfából — mondja az üzletvezető.

Tizennyolc emberrel dolgoznak. Céljuk az, hogy a panellakásokban lakók kényelmes bútorhoz jussanak. Jelmondatuk: „eddig az ember volt a bútorért, nálunk a bútor az emberért.”

Találtunk luxus igényeket is kielégítő fekvőhelyeket: a Mátravidéki Építő- és Szakipari Szövetkezet víz-

ágyat mutatott be. Az ágyban beépített fűtőtest melegíti a fázósokat. Az ágy szerkezetének alapját egy vízzel töltött tömlő képezi, mely huszonnégy cellára osztva 800 liter vizet tartalmaz. Termelői ára 60 000,— Ft.

Végső konklúzió: az állami bútortipar még mindig nem ébredt fel. Bár bútoraik többnyire eladhatatlanok, ugyanazt gyártják — raktárra. A kis szervezetek mozgékonyak, elébe mennek a vásárlóknak. A kereskedelem pedig drága, nagyon drága, ahhoz a szolgáltatáshoz képest, amit nyújt. Csak egy példa: a fentebb említett réz franciaágy termelői árára egyes „kereskedők” harminc—ötven százalékot is rátesznek, így könnyű meggazdagodni.

Jó lenne ha bútortiparunk végre mindeki felébredne és felkelne puha ágyából!

Az „A” pavilonban egy érdekes standra bukkantunk. A kiállító cég a Technic Information, melynek J. G. Schick úr a tulajdonosa. A standon a legfrissebb német nyelvű nyugati magazinok találhatók meg. Azt kérdeztük Schick úrtól, hogy miért éri meg ezeket a magazinokat forintért és az eredeti ár töredékéért árusítani?

— Azért, mert szeretnénk elérni azt, hogy a magyar üzletemberek minél több friss információhoz jussanak. Ez minden pénzt megér. Első utam Magyarországra még 1960-ban volt, és üzleti kapcsolatban 1967 óta állok magyar cégekkel. Elsősorban a szakmai napokon várok üzletembereket, akik kíváncsiak a legújabb hírekre, információkra a tudomány és technika világából. (A CHIP magazin, melynek magyar kiadása, 280 forint, Schick úrnál csak 100 Ft-ba kerül. De kapható itt friss BRAVO is, mely 80 forint.)

A 23—24—25-ös pavilonokban igazán impozáns magyar élelmiszeripari kiállítások találhatók. Az egyik legjobban felépített standdal a Tejipari Tröszt rendelkezik. Mint Kovács Lászlóné sajtófőnöktől megtudtuk a trösztöt tömörítő tizenöt cég által felvonultatott mintegy 250 fajta termék közül egy nyert BNV nagydíjat, egy pedig Vásári-díjat. Az előbbi a Hajdú-sajt kápta, míg az utóbbit a Bodrog túrókrém, mely juhtejből készül, és speciális igényeket elégít ki. Az idei BNV-n kiosztott kevés számú nagydíj közül kilencet nyert el az élelmiszeripar.

— Mi a BNV-re nem üzletet kötni járunk. Üzleteinket év közben bonyolítjuk, így örömmel mondhatom el, hogy a sajtógyárak összes ideai kapacitása már le van kötve. Olyan neves országok is rendeltek tőlünk, mint a sajtógyártásról igen híres Hollandia. Sajtjaink több speciális változata jut el a Közel-Keletre. Ezek különleges fűszerezéssel, az ottani igényekhez igazodva készülnek.

Chen úr a CETRA-tól

Tajvan most is Kína része — mondják a tajvaniak. Tajvan nem Kína része — mondják a kínaiak. Érdekes kettősség, de nem egyedülálló a történelemben. Ezért is fordul elő a következő interjúban, hogy mindent úgy értelmez kedves tajvani beszélgetőtársam, mintha az természetesen Kínához tartozna. Ezt a vitát nem nekünk kell eldönteni. Nem is elsősorban a politikusoknak. Azt hiszem, a vita már réges régtől a szívekben. Az emberek szívében. Élhetnek Kínában vagy Tajvanon, ugyanúgy szeretnék az újraegyesítést, ugyanúgy éreznek.

Eugen Chen úrral, a Nemzetközi Kereskedelmi Intézet (Tajvan) dékánjával beszélgettünk, elsősorban üzletről.

— Chen úr! Ön a CETRA képviselőjében van Magyarországon. Mondja el, kérem, mit jelent ez a rövidítés!

— A CETRA a China External Trade Development Council, vagyis a Kínába igyekvő külföldi kereskedőket elősegítő tanács, olyan szervezet, mely nem profitorientált, hanem elő-

mozdítja és segíti a külföldi befektetőket, üzletembereket, kereskedőket Tajvanon. A CETRA ingyen segít, gondoskodik azokról a külföldi üzletemberekről, akik üzletet kívánnak kötni Tajvanon.

— Gondolják, hogy sikerül üzleteket kötni magyar vállalatokkal, üzletemberekkel?

— Igen. Pontosan azért vagyunk itt. Örömmel várjuk az üzletembereket, akiknek szívesen megmutatjuk ajánlatainkat. A mi üzletembereink is itt voltak és itt vannak most is, és azokat az árucikkeket keresik, melyeket meg tudnának vásárolni.

— Találtak már valamit?

— Jómagam még csak 24 órája vagyok itt, így személy szerint még nem volt időm körülnézni. Minden valószínűség szerint mezőgazdasági termékeket fogunk vásárolni. Most csak BB italokat importálunk Magyarországról.

— Miért fontos Magyarország Tajvan számára?

— A személyes véleményem szerint Magyarország sokkal sikeresebb, az emberek sokkal barátságosabbak itt, mint a többi szocialista országban. Nem így gondolja?

— De igen. És örülök, hogy így látja.

— Magyarország és Tajvan között nincs diplomáciai kapcsolat, így úgy jöttünk ide, mint egy önálló cég, és nem a tajvani kormány képviselőjében.

— Hogyan válhat Magyarország sikeresebbé? Van erre recept?

— Azt hiszem, hogy a gazdasági struktúrára kell nagy hangsúlyt fektetni. Mi kis ország vagyunk, ám megpróbálunk segíteni, például vegyesvállalatok alapításával. Szeretnénk abban segíteni, hogy sikeres orszaggá váljanak. Megmutathatjuk, hogyan kell csinálni. A tapasztalatok fontosabbak, mint a tőke!

Köszönjük a szíves tanácsokat, melyek megfontolást nem igényelnek. El kell azokat fogadni. Hisz Tajvan már bebizonyította, hogy nekik megy. Jól megy...

Vásári tudósítók:
Csík Rita
Fejes Imre

A PEVDI kiállítása a B pavilonban látható. Dudar Katalinnal, a Szentendrei Írószergyár egyik vezetőjével beszélgettünk a PEVDI írószerszerkesztő tevékenységéről.

— Legismertebb termékünk a PARKER licenccre épülő PAX golyóstollcsalád. Két tagja van, az olcsóbb és az exkluzív kivitelű. A cég által gyártott fémtollak ára 50—70 forint között mozog. A vállalat elsősorban reklám célú megrendelésekre készíti tollait, de természetesen mindenki számára lehetővé tesszik, hogy az eldobható tollaktól egészen a luxuskivitelűekig hozzájuthassanak a vásárlók.

Termékeiket az írószerszerkesztőknek lehet megvásárolni. Minden tollukba nyugatnémet tintát használnak, ami a garancia egyik jele. Elsősorban nem üzletkötési céllal érkeztek a BNV-re, hanem reprezentációs célokkal, így lehetőség nyílik a jövőbeni és a mostani partnerekkel való személyes találkozássokra is.

A hangok múzeumában

Nógrádban járó felhő

Aztán felugrik a fekete inges, piros nyakkendő Sipos Béla anyagmozgató, és beletüvelti az arcunkba:

— Ha úgy gondolják egyesek, hogy a leninisták a párt szélsőségei, akkor azt vissza kell utasítanom. Az MSZMP marxista—leninista párt volt, s utópártja az is marad! A többpártrendszer viszonyai között ezt a mindent vállaló politikát tarthatatlannak ítélem. A Pozsgay-féle kívánságokat előterjesztő programnyilatkozat a munkásosztály elárulása, útmutatás egy polgári társadalmi rendszer árulásához...

— Kérem befejezni! — szólal meg az elnöklő funkcionárius, jó érzékkel. Ám a fekete inges nem hallgat. Ekkor már a csegettető is megszólal eredmény nélkül:

„...a Magyar Szocialista Munkáspárt legyen a sztálinizmustól megtisztult forradalmi marxista—leninista osztálypárt!” Zeng a taps, hogy felbőszítsa a felbőszült fekete ingest.

— Miért ilyen indulatos? — kérdelem tőle.

— Mert mindent úgy gondolok, ahogy mondtam. Grósz elvtárs áll hozzám a legközelebb, ő a mi emberünk, ezért meg is választjuk kongresszusi küldöttnek.

— Politikailag hová tartozónak vallja magát?

— A Münnich Ferenc Társaság és a Berecz János-féle, összefogás az MSZMP megújításáért programja áll hozzám a legközelebb — így Sipos Béla.

És fejtegeti hosszasan, ellenforradalom, igen, '68-ban mennünk kellett, és Pozsgay Imre társaival együtt áruló. Döbbenet bűcsúszom tőle...

A küldöttértekezlet nem bővelkedik izgalmakban. A delegátusok szépen végighallgatták egymást, kérdezhetnek is egymástól, válaszolhatnak is, csak akkor akadozik a pártdemokrácia ilyen látványos formája, amikor lényeges kérdést feszeget a felszólaló.

Az egyik: Grósz Károly egyszer azt mondta, nem a párt a felelős azért, hogy ide jutott az ország. De igen... És nem folytatja, mert a türelmetlen küldöttek beletapsolnak, ugyan, hagyja már abba! (Vajon hogyan, miről számolnak be azoknak, akiknek a képviselésében itt üldögélnék Salgótarjánban a sportsarnokban?) Megszólalna, de megint csattan a taps. A férfi nem adja fel.

— Egy mondatot — kiált fel: — A párt mikor számol el vagyonával, kinek, mennyi az apparátusnak a vagyona, a fizetése, a nyugdíja?! — és emelt fővel lelép a porondról.

A küldöttértekezlet minden párttag számára nyilvános — hirdették. Úgy láttam, ez nem olyan szükségszerűen felelt meg a valóságnak, mint amilyen jól hangzik.

Csank Csabát a reformkör mindenképpen jelölni akarta kongresszusi küldöttnek. A fiatalember 12 esztendeje tagja az MSZMP-nek. Menne be a küzdőtérre, ám nincs kitudóje, látják nem küldött, így hát nem engedik be. Próbálkozik előbb udvariasan, aztán határozottan, végül ingerülten, de aztán távozik. Le-fől járkal, mint benne az indulatok. Az előre elkészített lista szerint Devcsics kivételével mindenkit megválasztottak kongresszusi küldöttnek.

M.Szabó Imre

MSZDP regionális konzultatív tanács alakult Veszprémben

Szociáldemokrata egység Észak-Dunántúlon?

A Dunántúl északi megyéinek társszervezeteit találkozóra hívta egy regionális konzultatív tanács létrehozásának reményében a Magyarországi Szociáldemokrata Párt Veszprém megyei szervezete. Úgy gondolták, hogy e megyékben már kialakultak egy jövőző, erős szociáldemokrata párt csírái. Helyi programok is készültek, illetve folyamatosan készülnek, ám ezek részleteiről sem a választópolgárok, sem más MSZDP szervezetek nem tudnak. A párt eredményes választási részvételének esélyét fokozná megítélésük szerint, ha a programalkotó munkájukat egyeztetve közös, a Dunántúl északi részére vonatkozó regionális programmal tudnának előállni, egységesen tudnának fellépni a sajtóban, kicsérélhetnék szervezési tapasztalataikat, rendszeres vitafórum létesítésével alkotó légkörben tudnának megvitatni a párt különböző műhelyeiben készülő országos programtervezeteket, közös álláspontot kialakítva nagyobb súllyal tudnának fellépni a szociáldemokrata párt közelgő kongresszusán.

Az eszmecserére vonatkozó javaslatot valamennyi meghívott elfogadta, ám a Zala megyei küldöttség rövid nézelődés után, még a megbeszélések megkezdése előtt, távoztak a helyszínről, távozásuknak indokát nem adva. A többiek csak találgattak, hogy a párt történelmi szárnyának elkötelezett Tuboly Jánosék talán nem érezték magukat megfelelő társaságban.

A többiek ismerkedéssel, szervezési tapasztalataik kicserélésével kezdték a munkát. Fejért, ahol megyei szervezet nem működik, a székesfehérvári és a móri SZDP vezetők képviselték. Kiderült, hogy a térségben ők dolgoznak a legkedvezőbb körülmények között: A fehérváriak a városi tanácstól ingyen kapott helyiségüket „kilölték”, ezért most bérelnek egyet — telefonhasználatlalt — a megyei tanácstól, mindössze évi 32 ezer forintért. A móriak pedig hétfőn költöznek be a városi tanácstól ugyancsak ingyen kapott bebútorozott, telefonnal, telexszel, telefaxszal ellátott irodájukba. A másik pólust Komárom megye jelenti, ahol a tatabányai tanács egy városzéli, üres, 90 négyzetméteres helyiséget ajánlott fel az SZDP részére, s a bérleti díjon felül 540 ezer forint használatbavételi díjat is követel érte. Győr-Sopronban alkalmanként, Veszprémben rendszeresen, heti egy alkalommal a Hazafias Népfront helyiségeit használhatják

az SZDP szervezetek. Vas megyében önálló helyiséget birtokol a párt a volt KISZ-székházban; némi szépséghibája az ügynek, hogy a helyiség alig nagyobb mint egy megtermettebb spájz...

A sajtóval való kapcsolatukról is esett szó. A megyei lappal Székesfehérvárott a legjobbak, Komáromban a legridegebb a kapcsolat. A veszprémiék szerint jó partnerük a belpolitikai rovatvezető, a lap irányvonala azonban még kialakulatlan, ezért a szerkesztői magatartás is ingadozó. Kevés figyelmet fordítanak — a tanácskozás résztvevői szerint — a szociáldemokratákra a terület független hetilapjai is; rendszeres kapcsolat csak a veszprémi szervezet és a megyében megjelenő Rege szerkesztősége között van. Szinte mindenütt pozitív viszont a szociáldemokraták véleménye a városi televíziókról.

Természetesen szóba kerültek a tanácskozáson az MSZDP-t megosztó frakcióharcok is, amelyek néha lehetetlen helyzetbe hozzák a vidéki szervezőket. Érzékletes példaként négy meghívót mutatott fel Varga László, a székesfehérvári titkár: egyet dr. Révész András elnök, egyet dr. Petrasovics Anna és Takács Imre, egyet Balassa László, egyet Kovács József elnök aláírásával kapott, négy különböző rendezvényre hívják ugyanarra a napra.

A platformok közül többen nem kívántak választani, a döntést a kongresszusra akarván hagyni. Ám sokakat elgondolkoztatott a házígazdák érvelése, akik szerint meg kell kísérelniük egységes álláspontot kialakítani és azt közösen képviselni, ha nem akarják, hogy a kongresszuson különböző érdekcsoportok hatalmi harcainak játékszerévé váljanak. A tataiak megfogalmazása — „Teljes tevékenységi szabadság, sűrű konzultációk mellett” — végül is mindenki számára elfogadhatónak bizonyult, s kimondták, az észak-dunántúli regionális konzultatív tanács megalakulását. Az öt megye szociáldemokrata mozgalmának vezetői ennek keretében a kongresszusig még legalább kétszer találkoznak, kicserélik tapasztalataikat, megkísérik egyeztetni álláspontjukat. A következő találkozóhoz Győr ad otthont.

Láng György Géza

Mintha egy óriási hangmúzeumban ülne az ember. Hangok, embertől eredő hangok szüremlenek, régiek, mintha legalább három évtizedesek lennének. Talán csak a színek mások: nem láttam vörös csillagot, csak piros-fehér-zöld lobogót, amely kompozícióban persze, a piros szín dominált. Régen múlt idő elevenedett meg a reformgondolkodók között bizony hátul bandukoló Nógrád megyében. A nagy várakozás: sikerül-e vajon Grósz Károlynak, a sokak szerint rövid történelmi hivatását betöltő, s így funkciójától megválni készülő pártfőtitkárnak kongresszusi küldötté avanszálnia. Nos, Grósz Károly olyan könnyedén beszélt, mint amilyen könnyedén beilleszkedett a nógrádi hangulatba...

Nem hagyta ki azt a lehetőséget, hogy 1956-ról, ellenforradalomról szóljon. Kijelentette: „Nem volt megalapozott Nagy Imre halálos ítélete, de ő sem volt hibáktól mentes. Az utóbbi időben nagyon sokan elfeledkeztek arról, hogy Nagy Imre is követett el hibákat. Most egyértelműen érnyeire és érdemeire helyezték a hangsúlyt. Ez ugyanolyan leegyszerűsítés, mint amikor mi, 1956 után, Nagy Imrét árulónak minősítettük. A magyar pártvezetés a teljes kép megalkotása érdekében három testvérpárhoz fordult segítségért — információkat kértünk Nagy Imréről. Nagy hibát követnének el, ha ezeket az információkat csepegtetve hoznánk a közvélemény tudomására. Meg kell várni, amíg a teljes dokumentáció rendelkezésünkre áll, s csak azután számolhatunk be a párttagságnak, a nyilvánosságnak” — hangsúlyozta s legnagyobb megdöbbenésemre egy elemzés nélküli egyoldalú részinformációval.

Folytatta: „A szovjet párttól megkaptuk az első csomagot, amelyből kiderül, Nagy Imre, mint elhárító tiszt, a polgárháború idején az ellenforradalom, a fehérterror ellen harcolt. Ám 1930 és 1941 között részt vett, mint a belügyi biztonsági szolgálat ügynöke, különböző koncepciók perek előkészítésében. Olyan információkat adott a belügy számára, amelyek nem feleltek meg a valóságnak: 25 embert ítélték el ezek alapján, közülük többet kivégeztek. Azóta mind a huszonötöt rehabilitálták. Nem a mi dolgunk megítélni Nagy Imre erkölcsi és politikai felelősségét. Nem ő hozta az ítéleteket. Kijelenthetem, történelmi személyek megítéléséhez idő és higgadság kell, és nem lehet sem gyengességüket, sem értékeiket aktuális politikai kérdésekre felhasználni.

Hogy Grósz Károly pártfőtitkár miért itt Nógrádban hozakodott elő mégis ezzel a témával, nem tudom. Tény, hogy e tudományosan még nem igazolt vád megtette a hatását. E mondatokkal Nógrádban befutott. Még a 301-es parcellában porladó Nagy Imre is segített neki, aki, ha nem végeztetik ki Kádárék, tán kivezette volna az országot a sűrű vadonból. Talán akkor nem is hallanánk ebből az erdőből a suhogó-huhogó hangokat.

Amikor például a rendőrtiszt nyomozó, alapszervezeti párttitkár nem nyomoz, hanem deklarál, közlést tesz a magyar forradalomról véleményét: ellenforradalom, szól onnan a mélyről, a sötét múzeumból, és egyetlen mondatot sem bíz rá a történészekre!

Kellett nekünk BC liberalizáció?

Az ember úgy gondolná, ha bevezetnek egy új jogszabályt, akkor azt az állampolgárok érdekében teszik. Persze ha az állambácsi úgy gondolja, hogy az az állampolgárok érdeke, hogy minél többet legyenek rosszul, ne ajd' isten kapjanak szívinfarkust, netán minél jobban legyünk ingerültek, ha ez a cél: elérték. Bizony el. Kedden kerestük föl az IBUSZ — főirodáját, a budapesti Tanács körúton. Délután fél négy volt. A BC ügyintézés a földszinten folyik. Ha folyik. Akkor éppen nem. Mert üzemzavar volt. A gépekben. Az embert helyettesítő gépekben. A sor viszont megvolt. Sor volt. Harminc méteres. Annak ellenére, hogy egy negyed órája már senkit sem engedtek be. Az ügyintézés nyolctól ötig tart. Mint mindenkinek a munkaidéje. De akkor kinek a számláját intézik? Hát azokat, akik el tudtak kéredzkedni. A munkahelyükről. Azokét, akiket el is engedtek. És ki dolgozik helyettük?

— Teljes szervezatlenség az egész — mondja egy harminc éves hölgy, aki az utolsó, és reménye sincs arra, hogy megkaphassa a valutáját, mivel fél ókor központilag lezárják az összes komputert. — Csütörtök óta minden-

nap jövök, hogy kiváltsam a BC számlát. Csütörtök, péntek, hétfő, kedd.

— *Úgy gondolom, hogy a többség azért betenni szeretne, hiszen már szabad! — vágom közbe.*

— Egy fenét. — mondja egy harminc éves férfi. — Kivenni szeretnék. Egyáltalán nem vagyunk megelégedve a szolgáltatásokkal. Szeretnék valami más módot keresni pénzünk elhelyezésére.

— *Milyen módot kívánnak találni?*

— Kérdésemet teljes tanácstalanság övezte. Mindegy, csak innen ki! Ez látszódtott ezeken az embereken.

— Szeretnék például azt elérni, hogy hosszabb ideig tartsanak nyitva. Fél öt után szóba sem állnak az emberrel. Már elhatároztam, hogy levelet fogok küldeni a vezetésnek! — mondja egyre ingerültebben a hölgy.

— Teljesen fölösleges! — mondják néhányan.

— Na de a mérgemet ki kell adni! — válaszol a hölgy.

— Pénz és időpocsékolás — mondja egy úr. — Akik megkapják a levelet úgyis bemennek, és soron kívül fölveszik a valutájukat. Csak nevetniük az egészen.

— Semmi érdeke nem fűződik az IBUSZ-nak ahhoz, hogy kiadja a mi pénzünket. A valutánkat állandóan forgatja, fölszedi érte a nagy kamatot, és aki betette könyörög, hogy visszakaphassa a pénzét. Ez ma már egyáltalán nem biztosítható; az is lehet, hogy holnap azt mondják: nincs többé senkinek se külön valutája.

Mikor haladok előrébb — na nem a sorral, nem — újfent szeretnék érdeklődni, ám kérdéseimre senki sem hajlandó válaszolni. Félnék? Vagy a hosszú sorbaállás miatt elment a hangjuk? Nem tudom.

— *Ne haragudjon — kérdeztem a pult másik oldalán ülő hölgyet, aki épp egy képes magazint lapozgatott — mi történt a gépekkel?*

— A gépeknek új programjuk van! — Csattan fel a hölgy, mintha nekem tudnom kellene mindezt, majd hozzáteszi: — Lehet menni az emeletre reklamálni!

— *Kösz, jó tipp — megyek az emeletre, kérem az igazgatónőt, Megyeri Szabolcsnét — mi történt?*

— Beszéltem a számítástechnikai osztály vezetőjével, és kiderült, hogy a tegnapi, hétfői roham miatt nem bírják a gépek a rendkívüli megterhelést. Ez

egy komplikáltabb program, ez értelemszerűen lassítja a sort.

— *Hogyan lehetne mindezen javítani? Hiszen odalent már elszabadultak az indulatok.*

— Ha délután leállítják a programot este tudnak majd valamit tenni, és holnapra meggyorsul az ügyintézés.

— *Nem tudnának a nyitvatartáson változtatni?*

— Nem, mert a számítástechnikai osztálynak nem lenne elég ideje, hogy a programot javítsa, gyorsítsa.

— *Meddig kell ezen javítani, hogy zökkenőmentessé váljék az ügymenet?*

— Ezt nem tudom megmondani. Én csak egy végrehajtó vagyok.

Mikor kiléptem az irodából, az ügyintézők előtt csak nőtt a sor. Az élelmerek belógtak. De nem is tudják, hogy teljesen fölösleges volt mindez. Időt rabló, pocsékolás. A mi időnkkel, a mi türelmünkkel és az ott dolgozókkal újra, már nem először, és nem is másodszor élnek vissza. A szervezésből megint elbuktunk. Nem először, nem másodszor. Elkaptak döntéseket, át nem gondolt intézkedések, és az a tény, hogy még mindig nem mindenhol és nem mindenkor tehetjük be, vehetjük ki, a SAJÁT PÉNZÜNKET! Megint valakik megszabják, hogy mikor, mennyit és kinek. MEDDIG MÉG???

FEJES

A céhrendszer már nem időszerű

„Ami a jogállamban természetes” felcímmel dr. Bánáti Jánossal, a Budapesti Ügyvédi Kamara főtitkárával folytatott beszélgetést a Magyar Nemzet munkatársa. Sok minden szóba került: az ügyvédi pálya vonzása és tekintélye, az ügyvédek jövedelme, a ki-rendelt védők javadalmazása, csak egy valamiről nem esett szó. Arról, hogy az ügyvédi hivatást még mindig nem lehet szabadon gyakorolni, mert még mindig kötelező a tagság az ún. munkaközösségekben.

Ezek elnevezése merőben humbug: semmiféle közös munka nem folyik bennük. Csak arra szolgálnak, hogy ellenőrizzék tagjaikat és megcsapolják azok jövedelmét. Az ügyvédi munkaközösség és a tagsági kényszer a sztarlinista rendszer maradványa, fenntartása ma már csak az álszenteskedés meg a hazugság továbbélését szolgálja ezen a területen. Az ügyfeleknek semmi védelmet nem nyújt egyes ügyvédek kapzsisága ellen (a „paraszolvenca” — magyarul a dugipénz, a kenőpénz — elkerüli az ümk. könyvelését...). Az ügyfélnek és az ügyvédnek egyaránt a szabad ügyvédség lenne előnyös, a szabad verseny az ügyvédek között. Megszűnnék a sorállás az ügyvédek ajtai előtt a munkaközösségi helyiségek szűk folyosóin: a hiánygazdálkodás jelenségeit a jogsegélykínálat túlsúlya válthatná föl.

A háború előtt Budapesten (nem Nagy-Budapesten!) kétezernél több ügyvéd volt bejegyezve az ügyvédi kamarában. Ma a jóval nagyobb területű és lélekszámú városban mindössze 660.

Persze bőven akadnak ügyvédek, akiknek ez a verseny nélküli állapot kellemes, akik nem lázadnak a céhszerű korlátok ellen, hiszen ezeknek is köszönhetik, hogy annyit keresnek, amennyi bele fér. Aki azonban az ügyfélben nemesak prédát lát és aki az ügyvédi pályát hivatásnak fogja fel, az a pillanatnyi előnyökön túl is képes tekinteni. Felismeri azt, „ami a jogállamban természetes”, hogy ti, mindenkinek meg kell adni a lehetőséget foglalkozása szabad gyakorlására. Aki az ügyvédi vizsgát letette, mindaddig senki se korlátozhatja ebben, amíg a törvénnyel vagy az ügyvédi etikával ellentétes cselekményt rá nem bizonyítottak.

Ám álljanak munkaközösségbe akik akarnak, a kényszertagságot el kell törölni.

Gadó György

A szegénység, legalább a mostani világban, a szolgassággal határos.

Egynek minden nehéz; soknak semmi sem lehetetlen.

(Széchenyi István)

ABLAKOK

Ablak — egy lyuk, kitekintés a világra, folytonossági hiány a falon, ügyintézés helye, betekintés, kapcsolatok létesítésének síkja. Lényeges eleme, létezésének értelme, hogy kifejele védjen, de beengedje a levegőt, a napfényt, kontaktust teremtsen. Egy ország közállapotára jellemző ablakai: sötét lyukként mered-e kifelé, vagy szárnyai kitarulnak a nagyvilágra?

Ablakaink számosak, azonban nagy részüket függönyök zárják le, pedig valaha azért készültünk, mert szükségünk volték őket. Kevés lenne az ügyfél? Nincs talán kereslet az „ablakokra”? Szó sincs róla, csakhogy kis hazánkban bevett gyakorlattá vált az ügyfelet megvárakoztatni. Így például a pécsi autóbuszpályaudvaron tíz ablakból négyet jegyárúsításra terveztek, jó ha egy-egy működik. A vasúti pályaudvaron a jegyelővételi pénztárat is beszámítva 10 ablak van: egészen kivételes eset, ha ennek fele nyitva tart. Sor az van, különösen csúcsforgalom idején... A nagyobb postahivatalok 7-8 ablaka közül általában kettő, esetleg három „üzemel”. A gyógyszerárak nyolc ablaka közül általában három mögött ül valaki, a kartonozók nagyszámú „lyukja” közül kettő-három funkcionál, hosszú sorokat vonzva...

Különösen figyelemre méltó a Posta logikája: délután három óráig két ablakon lehet pénz föladni. Aztán bezár az egyik ablak, jön a csúcsforgalom, álljon sorba az ügyfél, logikus,

nem? Találgatni lehet, mitől ennyire „előzékeny” az ABC, ahol a pénztár is egyfajta ablak, ahová nehezen szánják rá magukat a pénztárosok, hogy beüljenek.

A MÁV-ról és a Postáról régóta tudjuk, hogy hatóságként viselkedik. Hatalmát a Horthy-rendszerből örökölte, anélkül őrzi státuszszimbólumát, hogy annak anyagi és erkölcsi alapjait képes lett volna megőrizni. Ugyanakkor mindkét cég lefelé kívánja érvényesíteni vélt „össznépi fölényét”. A menetetőzés jól ismert. Elsősorban a munkaerőhiányra hivatkoznak, jöhetnek valamennyi cég stílusgondokkal is küszködik, mivel munkaerőhiány esetén sem lenne képes a mai szemlélettel alapvető változtatásokra.

Mintha „ismeretlen” erők összeesküdtek volna ebben az országban az állampolgárok ellen: rabolni idejüket, próbára tenni és erodálni idegrendszerüket, kipróbálni: mennyit bír el a páciens. Akkor oldják a feszültséget (ha oldják), amikor már pattanásig feszült a helyzet.

Kár érte, mert a pénztáros a postán, a kartonozóban dolgozó a MÁV-nál válhat ügyfélle, s akkor visszajön az „áldás”, a fölösleges várakoztatás, a packázás...

Az ablakok ma vagy egyáltalán nem működnek, ha igen: a kiszolgáltatottság jelképei. A pluralista államhatalmi rendszer kiépülésétől várható, hogy az ablakok az állampolgár igényeinek és szükségleteinek megfelelően lássák el funkcióikat!

Vuics Tibor

Kultúránk és Európa

A mai magyar kultúra — az „elit-kultúra” — az írásbeliség, a könyvkiadás területén, valamint a társadalomtudományos vizsgálódásban váltott sikeresen ritmust. Megnőtt az elit — a szakértők — reflexiókészsége, reakciókészsége, egyre több jó irodalmi, történelmi, politológiai, jogi munkát olvashatunk, nem a szakembereknek, hanem az érdeklődő nagyközönségnek címezve. Szaktudományos igénnyé vált a magas szintű ismeretterjesztés, s ez a társadalom demokratizálódásának, európaibb válásának fontos feltétele.

Kultúránk egyik leggyengébb pontja viszont az ökológiai képzettség hiánya. Ma már mind Nyugat-Európában, mind Észak-Amerikában az alapvető ökológiai ismeretek szerves részét alkotják az általános műveltségnek. Rengeteg kiadvány jelenik meg, és az ökológiai szemlélet — a természet védelme, a természettel, természetben élés, annak tudata, hogy az embernek nem legyőznie, hanem megóvnia kell természet környezetét — egyre több teret nyer. Bár a magyar sajtó, a tömegkommunikációs eszközök minderről csak egy-egy politikai vagy gazdasági botrány kapcsán írnak, ez a munka folyik, az ismeretterjesztésnek ez az ága épül, fejlődik, erősödik. Az ökológiai szemlélet egyik alapfeltétele a decentralizáltság. A környezetet nem lehet központi irányítással védeni, a környezetben csak lokálisan lehet benne élni, csak a helyi kisközösségek képesek arra, hogy saját életükben valamiféle „ökológiai szemléletet” érvényesítsenek. Az ökológia ugyanis par excellence „decentralizált” tudomány. S amennyire nálunk a helyi önkormányzatok hiányoznak, ugyanígy hiányzik az ökológia össztársadalmi érvényesülése — ami a huszadik század végén már kultúra-hiánynak minősül.

Holott éppen az ökológia lehetne a tudománynak — és a kultúrának — az az ága, amelyen keresztül a magyar társadalom bekapcsolódhatna Európába. Az ökológia teljesen mentes minden történelmi ballasztól, sehol sincs évszázadokra visszanyúló — nyomasztó — hagyománya. Tipikusan nemzetek feletti kérdésekkel foglalkozik — és sikerének feltétele olyan nemzetek közötti konszenzus, amely szöges ellentétben áll minden „nacionalista jellegű” magatartással.

Az egyetemes és a hazai magyar kultúra viszonya tehát nem két homogen tünetyűttes kapcsolata. A magyar „elitkultúra”, „magas-kultúra” befogadója és formálója az egyetemes kultúrának. A magyar irodalom, filmművészet, zene, képzőművészet nincs lemaradva a világ élvonalától, vagy legalábbis nem mondható, hogy bármelyik művészeti ágban szakadék tátongana a magyar és az egyetemes alkotások legjava között. A tömegkultúrában, a szociokultúrában a lemaradás hatalmas. A nyugati világ is értékvesztéssel küzd, ott is szinte mindent elárasztott az elektronikus szórakoztatóipar. De azoknak a társadalmaknak a tagjai — a többségük — sokkal demokratikusabb viszonyok között nő-

tek fel, sokkal inkább urai saját döntéseiknek, értékválasztásaiknak. A nyugati országok polgárai 10–15 éve utazgatnak keresztül-kasul a világban. Tehetik, mert a repülőjegyek ára, saját pénzük nemzetközi pénzpiaci értéke ezt lehetővé teszi számukra. A mai nyugat-európai tizenévesek föl-alá szaladgálnak egész Európában — Svédországtól Portugáliáig, és most már akár Moszkváig is. Nem könyvből tanulják Törökországot vagy Szicíliát, hanem megtapasztalják. Világ látásuk tehát sokkal gazdagabb, differenciáltságosabb, biztosabb.

A magyar társadalom a mai napig be van zárva saját falujába, városába. Évtizedekig politikai okai voltak ennek a bezártságnak, ma már főleg anyagi okai vannak. A magyar társadalom csak a tévé képernyőjéről „ismeri” Európát. A magyar turista 15–20 éve úgy utazik Nyugaton, hogy folyamatosan koplal egy-egy képtár vagy műemlék megtekintéséért. A lakosság túlnyomó többsége pedig csak a szomszéd Ausztriáig utazik — bevásárolni. Ez a világkép európaiaknak a legjobb szándékkal sem nevezhető, s leginkább a harmadik világ lakóinak világképére hasonlít. E szellemi korlátoltságból következik, hogy a magyar társadalom kevésbé védett a nyugati „konzumradattal” szemben, amely elárasztja és elkápráztatja.

A fentiekből következően az elit- és a tömegkultúra között a szakadék részben egyre nő, részben folyamatosan töltődik is. Amíg a magyar társadalom nem válik „kétnyelvű” társadalommá, vagyis amíg minden magyar ember — az egyetemi tanártól a hamburger-árus kislányig — nem fog legalább elfogadható szinten beszélni angolul, addig az idegen nyelvet, nyelveket beszélők és az „egynyelvűek” közötti szakadék egyre mélyebb lesz. A mai — és a közeljövőben várható — infor-

mációáradatban csak annak a magyar embernek lesz esélye a sikeres cselekvésre (gazdasági, tudományos stb. téren), aki ezeket az információkat közvetlenül be tudja fogadni, fel tudja dolgozni, tudja alkalmazni. Akinek ehhez fordítókra, tolmácsokra, segéd-személyzetre lesz szüksége — az nem lesz versenyképes. És nemcsak személyében, hanem csoportosan, össztársadalmi méretekben sem. A nyugati társadalmakban ma már egyre elterjedtebb követelmény, hogy a társadalom elitjéhez tartozóknak mindhárom európai nagy nyelvet — az angolt, a franciát és a németet — illik beszélniük. Ha valaki a három közül valamelyiket nem beszél eléggé folyékonyan, azt egyszerűen lenézik. Tömegméretekben pedig alapkövetelmény, mindenki legyen képes angolul kommunikálni. A magyar társadalom tömegméretekben erre nem képes. Az elit beszél egy-két idegen nyelvet, ami azonban Magyarországon azt is jelenti, hogy a lakosság túlnyomó többsége ennek az elitnek a szűrőjén keresztül kapja az információkat a világról. Ez a szűrő pedig — mint azt az elmúlt 20 év bizonyította —, torzán is működhet, mert manipulálható. Ha tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy Magyarországon növekszik-e a szakadék az elit és a tömegek között, azt kell válaszolnunk, hogy — a tudományos ismeretterjesztő művek, népszerű kiadványok eredményeképpen — ez a szakadék nem növekszik, a nyelvtudás-béli hiányosságok miatt viszont a következő időszakban könnyen növekedhet.

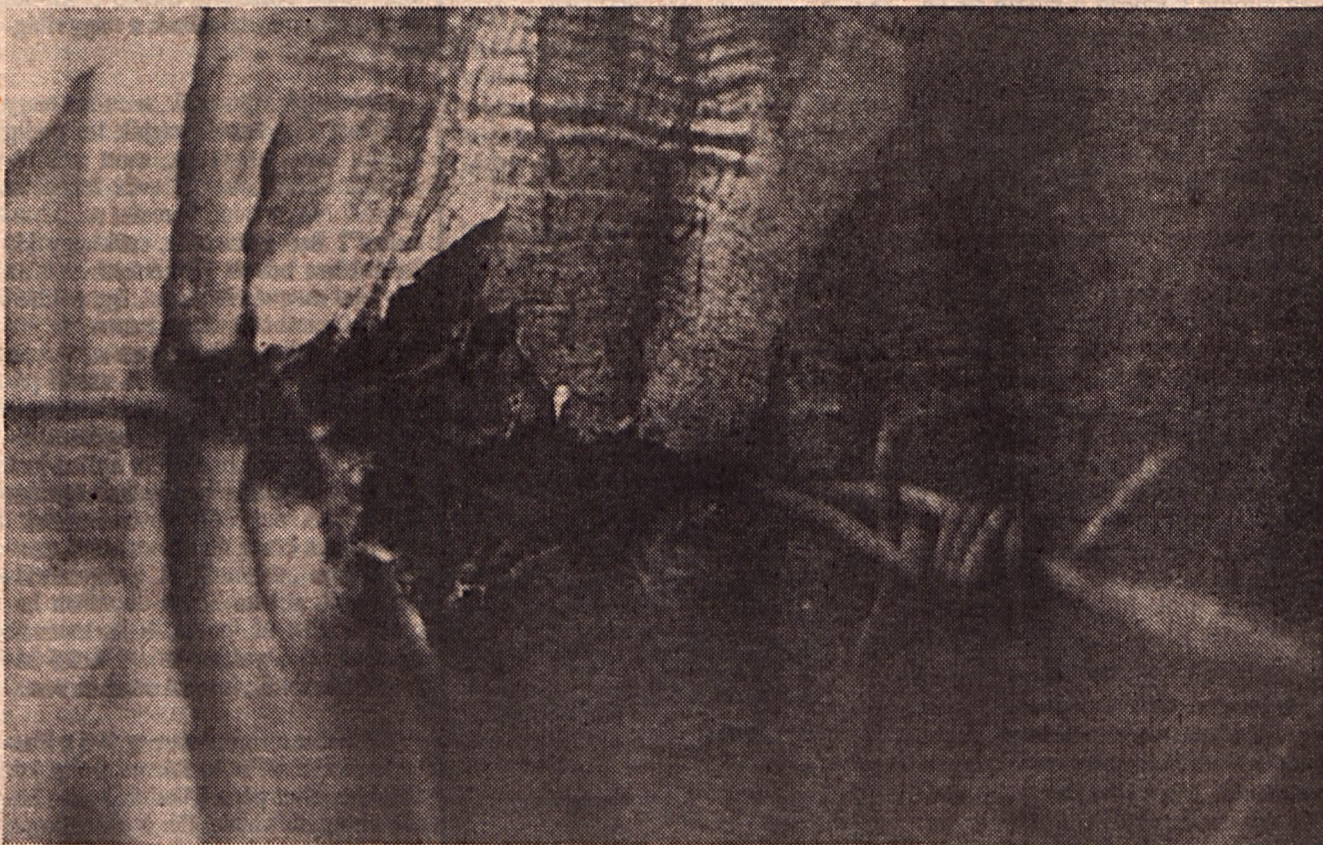
A fenti gondolatmenetből következő a kérdés, hogy lehet-e valamit tenni a kultúrával? Kultúrpolitikai koncepciók lendíthetnek-e valamit a kultúrán? A válaszom egyértelműen: igen. A kultúra központilag is „teremt-

hető” és „pusztítható”. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy utasításra lehet műveket alkotni. De kellene a kultúrpolitikai programok, kell a kultúrpolitikai koncepció, amely — indirekt módon — szabályozza, tereli — elsősorban a tömegkultúrát. Ahogy ki lehetett tűzni az analfabétizmus megszüntetésének programját, ugyanúgy ki lehet tűzni más programokat is a közművelődés terén. A mai magyar társadalomnak nagy szüksége lenne egy olyan — jól finanszírozott — kultúrpolitikai programra, amely magában foglalná — mondjuk — 1. Az ökológiai kultúra fejlesztését, 2. A legszegényebb rétegek kulturális felemelését (cigányok, társadalmi perifériák, országos perifériák), 3. Az ifjúság tömegeinek „beoltását” a jobb minőségű kulturális termékekkel, izgalmas koncertek, szellemes tárlatvezetés formájában, 4. A bulvárkultúra keretek közé szorítása (a pornó, a botránylapok stb. korlátozása törvényekkel, különadóval stb.), 5. Az elit-kultúra finanszírozási stratégiájának kidolgozása (a sok fölösleges folyóirat megszüntetése, a megmaradók karakteresebbé tétele, pontos szelekció a dotálendő és az önfenntartásra ítélt lapok között stb.). Az elmúlt 40 év rossz emlékü kulturális és kultúrpolitikai programjainak emléke könnyen kelti azt a tévképzetet, hogy a kultúrát „hagyni kell”, s az a legjobb. Holott minden korszerű és demokratikus társadalom kormányja foglalkozik kultúrpolitikával, minden valamirevaló politikai vezetés törődik a nem-elit tömegek művelésével, mert ez is a dolga. És ma már minden fejlett ország vezetése tudja, hogy a „kiművelt emberfők” jobb gazdasági teljesítményre is képesek, mint az „elbutult tömegek”, vagyis akár közvetlen gazdasági haszonkulccsal is kimutatható a társadalom műveltségi szintje emelésének értelme és hozadéka.

Folytatjuk

Bába Iván

foto: czakó

Szót kérnek az egyetemisták

„Te kit választanál?”

Jó néhány éve hagyomány már, hogy az őszi szemeszter kezdetén a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatói politikai „tetemrehívásra” gyűlnek össze. A Reformpárti Esték rendezvényesorozaton közéletünk neves személyiségei tájékoztatják az egyetemi ifjúságot, s válaszolnak kényes és még kényesebb kérdésekre. Am az idei rendezvényesorozat minden eddigőtől különbözött. Ami eddig kényes kérdés volt, mára beszédtema lett. Amit korábbi években nem lehetett megkérdezni, s ha mégis kérdezték, csupán kitérő választ kaptak az ifjak, azt ezen az estén minden megjelent politikus magától értetődőnek tekintette.

Az eseményt megnyitó politikai nagygyűlés szónoka az MSZMP elnöke, Nyers Rezső volt. Az MSZMP elnöke arról beszélt, hogy az elmúlt évben milyen változások mentek végbe hazánkban. Véleménye szerint mára kialakult a társadalmon belül egy konszenzus, mely négy fő kérdéskörben jelent megegyezést. Társadalmunk egyértelműen a reformok, a demokratikus modern Magyarország mellett foglal állást. Ennek érdekében olyan politikai intézményrendszert kell létrehozni, mely képes az ország kormányzását, a gyorsan változó külső körülményekhez igazítani. Ezt csak egy parlamentáris többpártrendszer keretében lehet megvalósítani. A gazdasági rendszernek objektív mércével

kell különválasztania a magasabb és alacsonyabb értéket jelentő tevékenységeket. Ez egy működőképes piac keretein belül valósulhat meg. Am az állam nem vonulhat ki teljes egészében a gazdaságból. A gazdaságpolitika eszközeivel élve befolyásolnia kell a piacot a társadalom hosszabb távú fejlődésének érdekében. Olyan társadalmi önszerveződésekre van szükség hazánkban, amelyek lehetőséget adnak mindenki számára a demokrácia gyakorlására, mert a demokrácia nem csak abból áll, hogy szavazunk.

Mi szükséges mindezen célok megvalósításához? Az, hogy a magunk mögött hagyandó (hagyott) rendszert kritizálók most képesek legyenek összefogni a demokratikus átmenet sikere érdekében. Az összefogás hiánya az egész átalakulást sodorja veszélybe... Nyers Rezső szerint nem mindegy, hogy a kritizálók útítársak lesznek-e, vagy számonkérő szerepet vállalnak. Az erős demokratikus szocialista mozgalom — melynek a kongresszus utáni megújult MSZMP lehet majd a vezető ereje — képes lesz arra, hogy a demokrácia és modernizáció programját megvalósítsa.

Nem szabad azonban a reformokat felülről, hatalmi pozícióból az emberekre erőltetni, mert éppen az efféle sztálinista eszközök akadályozzák a demokratikus átalakítást. Végezetül Nyers Rezső arról beszélt, hogy le kell

számolni a proletárdiktatúra eszmevilágával, és fel kell számolni a hozzáfűződő intézményrendszert.

*

A megjelent ifjúság közel sem elégedetten vette tudomásul, hogy az MSZMP elnöke ezúttal nekik nem ígért semmit. Am ígéretekből hamarosan kárptólást kaptak: a „Politikai forgószínpadon” tizenegy párt és szervezet adta elő egymás után politikai hitvallását. A teljesség igénye nélkül: FIDESZ, DEMISZ, SZDSZ, Münnich Ferenc Társaság, Magyar Néppárt, MSZMP Reformkörök, MDF. Az egyetemisták nem éppen könnyű feladat elé állították a megjelent pártokat: mindössze húsz-húsz perc állt a rendelkezésükre mondandójuk kifejtésére. Az, hogy a szószaporítás nélküli demokráciát még tanulunk kell az abból is látszik, a megjelentek „túlbeszéltek” a nekik kimért időt, így aztán a választási „előcsatározások” az éjszakába nyúltak.

*

A „Politikai forgószínpad” egyik szünetében Wachsler Tamással, a FIDESZ választmányi tagjával beszélgettünk a háromoldalú tárgyalásokon előállt új helyzetről.

— Önök sok kérdésben külön álláspontot képviselnek. Ezek egyike a gazdaságpolitika.
— Igen. A mi véleményünk az, hogy az államnak hagynia kell, hogy az emberek maguktól vállalkozzanak. Semmilyen állami beavatkozásra nincs szükség ebben a tárgykörben. A tulajdonformák egyenlősége — mint deklaratív elv — szép, de a magántulajdon teremti meg az igazi érde-

keltiséget. Persze ezt a magántulajdont mi nem úgy képzeljük el, ahogy jelenleg ez van. Hiszen most egy köztulajdont deklaráló uralkodó párt egyes vezetői lihegnek legjobban a magántulajdonért, mindenféle manőverekre kezdve.

— Sokan beszéltek arról, hogy a FIDESZ—SZDSZ—MDF a választások második fordulójában koalícióra fog lépni. Úgy látszik ez a terv most kúba esett.

— A FIDESZ álláspontja továbbra is az, hogy az ellenzéknek kell megnyernie a választásokat. Régóta dolgoztunk ennek a hármaskoalíciónak a létrehozásán. Most ez a lehetőség kezd eltűnni.

— Mert az MDF aláírta az egyetemes tárgyalásokról szóló jegyzőkönyvet, a FIDESZ és az SZDSZ pedig nem?

— Úgy tűnik. De körvonalazódnak új lehetőségek. Van a keresztény népi-nemzeti platform az öt aláíró szervezetből, és a szociálliberális platform a másik négy szervezet részvételével.

— Ezek szerint a szociáldemokraták csatlakozási készséget mutatnak?

— Megkérdezték a FIDESZ-t. Egyelőre még nem konkrét koalíciós elképzeléssel, de tárgyalásokat folytatunk.

— Az MDF-fel ennek ellenére megmaradt a jó viszony?

— Volt köztünk egy viszony. Ettől a viszonytól az MDF táncolt el. Bár ettől kicsit hűvösebb lett közöttünk a kapcsolat — annyit nyugodtan elárulhatok — egyelőre nem tervezzük, hogy visszahívjuk az újonnan megválasztott képviselőiket.

Ez utóbbi mondatot a FIDESZ képviselője tréfának szánta, bár a politikai csatározások közepette semmi sem elképzelhetetlen.

Csik Rita

ÍRATLAN SZABÁLYOK A VITÁBAN

Ne méltatlankodjunk, ha egy-egy helyi, vagy országos hatókörű vita után megállapítják: Magyarországon nincs vitakultúra. Mitől is lenne! Különösen az elkövetkezendő időszakban — a választások előtti csatározások és politikai küzdelmek kiéleződése idején — kiemelt jelentőségűek a viták. Az eredményes viták alapvető feltétele az íratlan szabályok ismerete és betartása. Társadalmunkban az átalakulás tényéből következően olyan sok az ellentét és a konfliktus, hogy szabályok nélküli ütköztetésük kaotikus szituációkat hozhatnak létre. A vitaközös helyes technikája elsajátítható — társadalmi méretekben is.

Egyenjogúságon alapuló viták akkor alakulhatnak ki, ha mindenki szabadon és következmények nélkül fejtheti ki mondanivalóját. Senkinek nincs joga a vitafelek megfélemlítésére és a szokimondás megakadályozására. A nézetek összecsapására fel kell készülni; s a résztvevőkkel szemben igény az aktivitás. Részletesen meg kell fogalmazni a nézeteket és a véleményeket, s a felmerülhet új kérdésekre adandó válaszokat is át kell gondolni. A felkészülést és az aktivitást elősegítő íratlan szabályok között megemlíthető az adott témában való

tájékozódás: a vitapartnerek előre gyűjtsek össze érveiket, majd azokat lényegre utalóan és tömören fejtsek ki.

Figyeljék a vita gondolatmenetét, kérdéseik legyenek egyértelműek és világosak. A témától ne kalandozzanak el, s engedjenek másokat is szóhoz jutni.

A vita nem sekélyesedhet személyeskedéssé, nem fajulhat agresszióvá. Emberi méltóságot és önértéket sértő kijelentések, a kioktatás, az alattomos gyanúsítás, a hitelvesztő elcélódás, az indulatos kitörések, a drasztikus beszéd a kultúrátlanság jele. A véleménycserében helye van a szenedélyes kritikának éppúgy, mint a szenedélyes önvédelemnek. Az érzelemtől áthatott érvelés nem jelenthet azonban durvaságot, s nem helyettesítheti állításaink sokoldalú és tényszerű igazolását. A lesújtó kritika lehetetlennek teszi a megváltozás és változtatás bekövetkeztét, mert csupán elégtételt akar venni, s s úgy büntet, hogy embereket, közösségeket, jogos érdekeket, eredményeket semmisít meg a hibák elleni küzdelemben. Ma még gyakori, hogy egyes emberek, érdekcsoportok nem jutnak szóhoz jogos bírálatuk elmondására, a kritika hatalmi eszközökkel való visszaszorítása azonban

megszűnőben van. A kritikát gyakorló személynek a vita során azt kell elemeznie, hogy a témával kapcsolatban felhozott tények, összefüggések, elvek és megítélések elfogadhatóan alátámasztják-e a megoldási, értékelési elképzelést, vagy sem.

Vitamoral nélkül nincs eredményes vitaközös. A tapintatlanság megszegését, a rágalmozás megaláz és rosszulindulatra enged következtetni, megkérdőjelezve a vitafél szavahihetőségét. A hazudozás és hízegés erkölcsi fogyatékoságot jelez vissza, a befolyásolhatóság és az önfejűség emberi gyengeségre enged következtetni. A vita salakjához tartozik még a helyelkedés (etikai mimikri) és a képmutatás (farizeus magatartás).

Grétsy László írja: „Az agyonbeszélés, a mondanivalónak iszonyúan bő lére való eresztése már eleve udvariatság a másik félle szemben. A helyzetet nem javít, hanem még inkább ront, ha a vitafél rövidséget ígér. Am még ennél is nagyobb fokú udvariatság, valakibe belefojtani a szót úgy, hogy mondanivalóját be sem tudja fejezni.”

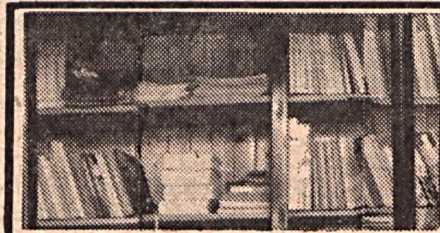
Milyen tulajdonságai vannak az etikusan vitaközös személynek? Felsorolásszerűen összegezem ezeket: udva-

riasság, türelem, rugalmasság, igazságosság, tévedésekre való tényszerű reagálás, realitásra összpontosító látásmód, racionalitás. A tiszta szándékú vitapartner állításait kiforrott nézeteire támaszkodva elméleti és gyakorlati adatokkal támasztja alá. Igazolás nélkül nem közöl értékelő megjegyzéseket. Megalapozatlanul vitapartnerre nem tesz negatív megjegyzéseket, ellenfelének véleményét nem módosítja. A vitában éli, gyakorolja, s másoknak is gyakorolni engedi a demokratizmust.

Dr. Bóra Ferenc

A magyar nem szokott igazságos lenni, hanem szeret másokat sértegetni, s mivel ez neki nem fáj, azt hiszi, azoknak sem fáj, akiket sért.

Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna.

KÖNYVESPOLC

KÉT KÖNYV: régmúltról és közelmúltról

E két könyvet — bár témájukban, műfajukban semmi hasonlóság — leginkább az köti össze, hogy történelmünk olyan korszakairól esik szó bennük, melyek hallatán talán soha nem fogynak el végleg a kérdőjelek. Hiszen a történelem fintora, hogy gyakran nehezebb felfogni és megérteni, mi történt és miért történt ebben az országban sok minden azon közelmúlt során, amit megéltünk, mint ezer éve, amikor őseink itt országot alapítottak.

1. Tanúságtevők üzenete

Regénybeillően izgalmas és fordulatos könyvet állított össze Kubinyi Ferenc három volt magyar főtiszt visszaemlékezéseiből. A „...ketreche engem zártak...” címet viselő mű Almásy Pál altábornagy, dr. Aranyi Sándor orvos ezredes és Kéri Kálmán volt vezérkari ezredes gyakran párhuzamosan futó, sorsszerűen egybecsengő vallomásait tartalmazza, s a személyes tragédiákon túl betekintést nyújt a nyilas Számonkérő-szék, a sopronkőhidai börtön celláitól az „új kor” hasonló, illetve még keményebb, kegyetlenebb igazságszolgáltatásába.

Almásy Pált mindkét rendszer halálra ítélte; Aranyi orvosként tanúja volt Bajcsy-Zsilinszky Endre kivégzésének, majd Sólyom Lászlóval kötött barátsága miatt foglya, megkínzottja az ÁVH-nak. Kéri Kálmán, mivel még koncepciós vádat sem tudtak ellene emelni, Recskre került, s a tábor feloszlásáig ott raboskodott.

(Mindkét könyvet a Holnap Kiadó jelentette meg.)

Kubinyi Ferenc — bevezetőjében — Lukács Györgyöt idézi: „a szocializmus demokrácia nélkül — fasizmus.” E megállapítás igazságtartalmának megítélését olvasójára bizza. Mégis, a három katonatiszt életpályája, kálváriája több mint vádirat, mint két korszak pokoli politikai bugyraival való szembesülés. A korcs, törvénytelen hatalom mindenkor félelme az emberségtől, a tisztességtől —, egyértelmű üzenete a tanúságtevőknek. Szolgálni vagy kiszolgálni, tisztességgel vagy gerinctelenül, eszmék vagy koncepciók jegyében...

Halálra ítéltékből túlélők lettek, két eszelős rezsim túlélői. Félelmek nélkül, tiszta lelkiismerettel summázzák életüket: egy új, demokratikus magyar honvédség megteremtéséért dolgoztak, s bár ez akkor nem is sikerült nekik, nem voltak, nem lettek „cinkosok” —, hanem a bűnösök között...”

2. Egy hamis vízió rabja

Közél száz esztendeje jelent meg a Franklin Társulat kiadásában Vámbéry Ármin (1832—1913) munkája: *A magyarság keletkezése és gyarapodása*. A Holnap kiadó most hasonmás formában újra megjelentette a nagy magyar orientalista sok vihart, vitát kiváltó művét.

Vámbéry fiatal szabóinasból küzdötte fel magát Eötvös József segítségével a török filológia világszerte elismert kutatójává. Kalandos, regényes vállalkozásai során az európai tudósok

közül elsőként tárta fel a mohamedán kultúra addig jobbra ismeretlen sajátosságait. A török nyelvek vizsgálata közben fogalmazódott meg benne az a feltételezés — egész életét meghatározó vízióként —, hogy a magyar nyelv nem finn-ugor eredetű, hanem török. Ezt a nézetét már korábbi műveiben is hangoztatta (pl.: *A magyar és török-tartár nyelvekbeli szövegyezések* Bp. 1869), míg most újrakiadott munkája tulajdonképpen válasz a nézeteit támadó kritikákra s egyben összefoglalása addigi állításainak, melyeket tudományos igazságokként ezelt. A könyv utolsó része, mely „A jelenkor magyarsága” címet viseli: a szerzőt és korát jellemző pátoszos, romantikus vallomás hazafiságról, magyarságtudatról. A nemzeti kérdés megoldására tett javaslatának elhibázottságát a történelem azóta tragikusan bebizonyította, ám e naivnak vélhető sorok közt is találhatunk olyan megállapításokat, melyek akár korunk emberéhez, a ma társadalmához is szólhatnak: „...ki a szabadságot szereti, annak a szabadságot meg is kell adni, és aki a saját jogát védi, annak más jogát is tisztelnie kell”.

Vámbéry Ármin könyvét forgatva a ma olvasója fogalmat alkothat arról, hogyan gondolkodott a múlt század tudós-embere magyarságról és Európáról, múlttról és jövőről.

Szűcs László

TV-JEGYZET

Gyuszi ül a fülben

Bodrogi Gyula és alkotótársai műsora után háromszavas kiegészítés kívánkozik Jules Renard ismert bölcsessége mellé. Ő így mondta: „A humor az elme tisztálkodása!”. A „Gyuszi ül a fülben” szombat esti adásának végzetével hozzátenném jó szívvel még ezt a három szót: „...és a jóízű próbakövel”. Bodrogi Gyula öntörvényű komikus a magyar színművészetben.

Igaz, nagyon pergő, vérbeli tévé műfajú, nagyon szívünkbe szóló, szórakoztató műsort teremtettek; a vérbeli humornak azt a légkörét, amikor az elménk forgását szinte megállító életviszonyaink háromnegyed órára elvesztik nyomasztó súlyukat és Bodrogi, a nagy komédiás műsorvezető egyénisége nyomán, játékosan elkönyvitve újra feldolgozzuk magunkban. Ha tovább fogalmazom Jules Renard esztétikai elgondolását, tisztítjuk az elménket, nehogy életünk képtelenségei láttán megálljon minden kereke. Aranyos volt például a rendőrség pénzügyi karikatúrája: a Trabanttal érkező és uszonnával „megkenhető” seriff, aztán a szocialista házgazdálkodásunk vigaszára faragott, tragikomikus oszlopcifraság. Csudajó önonikus politikai blódi a csokornyakkendősök pártja indulójának (dalszöveg: Szenes Iván) egy sora: „Ez a párt lesz a vég-ső!” Az írógárda — Bodrogi Gyula, Kállai István, Sürrő Imre és Trunkó Barna — valamelyikét dicséri, hogy a képernyőn máskülönbem nem stílusos szöveg humor is produkált egy-két ideillő aranyköpést, így Csala Zsuzsa szájából a történelmi torzó értékű könyvcímét: „Jósnó voltam az ÁVH-nál!” Legszellemesebb és egyben leginkább tévé stílusú a magyar farmgazda jelenetének kétszer is felvillantott szöveg-kép vágása: amikor a farmer önérettel megszólal, hogy ugat a kutya és eközben a képen csórá kis fekete macska tátog vérszegényen. Mindebben ott rejlik Scheiber Károly operatőr játékos képessége, és Kalmár Tibornak a Vidám Színpadról a képernyőre is át-sugárzó, érzékletes rendezői stílusa.

A műsor azonban néhány félpercben sajnos mégis engedett a saját ízléséből és színvonalából. Az óvszer-jelenet például régi vicc, és eredetiben sokkal jobban is csattan. Hát még ha nyomdafesték és kritikus ízlés túrné, hogy leírjuk?! A kisember férjecske október 23. ünnepére tervezett szexuális kalandja pedig ízléstelen és ellen-szenves. Párizsban idén július 14-én a franciák már megengedhették maguknak, hogy forradalmuk évfordulóján szellemeskedjenek róla. Könnyű nekik, kétszáz éves már a távlatuk! De jó szombat esti műsor alkotóinak észre kellett volna venniük, hogy hol vagyunk mi még a kétszáz éves távlat-tól?!

Földessy Dénes

Tekercskönyv hasonmása

Eszter könyve

Októberben jelenik meg a könyvesboltokban az Eszter könyve, a 18. századi héber nyelvű tekercs hasonmása. Hazánkban a Helikon Kiadó gondozásában lát napvilágot első ízben.

A feltehetően itáliai eredetű tekercset Kaufmann Dávidnak, a múlt században élt neves gyűjtőnek a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában őrzött hagyatékában lelték fel, s a békcsecsabai Kner, valamint a bécsi Globus Nyomda reprodukálta.

A csaknem 5 méter hosszú, 39 centiméter széles műpergamenen a bibliai Eszter héber nyelvű története olvasható színes illusztrációkkal, arany, ezüst díszítésekkel. Külön füzetecskében közlik a bibliai szöveget és a tekercsről írt tanulmányt, magyar és angol nyelven.

A tekercset ugyancsak illusztrált, pergamenjellegű borító és kartonhenger védi. A kiadvány díszesebb válto-

zatát arannyal hímezett bársonytartóban adják közre. A könnyűjúdonságot a Nemzetközi Bibliofil Társaság szeptember 25-én, hétfőn Budapesten kezdődő kongresszusának résztvevői te-

kinthetik meg elsőként a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában.

Hamarosan a televízióban is bemutatják, dr. Komoróczy Géza egyetemi tanár közreműködésével.

Száz szó

A széles, kétszárnyú ablakból egész Pest idelátszik. Idilli a kép. Napsütés, kutyaugatás, egybemosódó, halk autózúgás. Újdonsült fővárosiként keresem a közelből többször is látott ismerős épületeket. A Margit-híd irányában a Skála fekete tömbje. A „Fehérház” ablakorait félig eltakarják a cseresznyefa lassan sárguló ágai. Balra a Nyugati, még messzebb a Keleti pályaudvar homlokzata. Távolság, a látóhatár peremén imbolyogva, egy nekem ismeretlen lakótelep tízemeletes (?) tornyai, elérhetetlennek tűnő otthonokkal.

Azon túl egyvalamit látok: egy másik, elhagyott várost, a Dunánál sokkal keskenyebb, sekélyebb folyóval; bolondos, szecessziós bérházaival.

Nagyváradozat, mely most e csendes, kutyaugatásos, halk délutánban közelibbnek tetszik, mint a szomszéd ház világos, új palatetője.

Sz. L.

Svájci levél

Magyar újságíró nyilatkozata Svájcról
a Neue Zürcher Zeitungban

Svájc egyik tekintélyes, világszerte ismert napilapja, a „Neue Zürcher Zeitung” tavasszal három magyar újságíró látott vendégül. Nyolc napot töltöttek az országban. Az egyik, Martin József, a Magyar Nemzet külügyi munkatársa, a svájci lap kérésére megírta Svájcról szerzett benyomásait, melyeket német nyelven közölték a Neue Zürcher Zeitung egyik nyári számában.

Nyolc nap alatt egy országban csak benyomásokat lehet szerezni. Mások azonban az átlagos turista benyomásai, és másokat vesz észre a tapasztalt újságíró. A turista megelégszik annyival, hogy tiszták a szállodai szobák, megbízható a közlekedés, udvarias a kiszolgálás, élvezhető az ételek, és ha mindezekhez még szép idő is járul, megállapítja, hogy az ország, ahová ellátogatott, jó és kellemes. A tanulmányúton járó utas és az újságíró ennél többet képes észrevenni.

Martin József cikke érdekes eszmefuttatás annak, aki Svájcról bővebb ismeretekkel rendelkezik. Különösen, ha véletlenül olvasta két XIX. századbeli magyar, Gorove István és Szemere Miklós útijegyzeteit. A két említett reformkori ifjú politikus nyitott szemmel járta Európa országait, ahol igyekezett olyan tapasztalatokat össze-

gyűjteni, melyeket hazája politikai és társadalmi átalakítása során felhasználhat. Ilyen tekintetben nem nehéz felfedezni közöttük és a demokratikus átalakulás felé haladó Magyarországról érkező újságíró között a hasonlóságot. Szemere és Gorove idejében Svájc már komoly hagyományokkal rendelkezett ugyan a függetlenségért és a demokráciáért folytatott harcban, de még a döntő fontosságú 1848-as alkotmánya nem született meg, így bizonyos mértékben még jelentős átalakítások előtt állt. A két fiatal magyar politikus kitűnően felismerte ezt a körülményt, és útnaplójukban — a lelkes megnyilatkozások mellett — a kritika is helyet kapott.

Századunk végén a magyar újságíró abba a Svájcba érkezett, melyet a semlegesség, függetlenség, demokratikus rendszer, és nem utolsósorban az anyagi jólét-mítosz már-már olümposzi magaslatra emelt. Martin József ennek szellemében értékeli mindent, amit a rövid nyolc nap alatt lát, sőt még annál valamivel többet is. A cikkében közölt megállapítások szóról szóra megfelelnek a valóságnak, csak abban lehet kételkedni, hogy mindezeket nyolc napos svájci tartózkodás élményeiből szűrte le. Mindez, amit a svájci demokratikus rendszerrel, az ál-

lamszövetség „európai modelljéről” leírt, szinte szóról szóra megtalálható számos svájci könyvben, tanulmányban, újságcikkben. Ez az a hivatalos klisé, amit Svájc önmagáról világszerte terjeszt. Nem a teljes valóságot bemutató fénykép, hanem az idealizált művészi portré, amelyik olyannak ábrázol valakit, amilyennek önmagát látni szeretné.

Legjobb példaként szolgál egy hétköznapi esemény, amit egy átlagos turista is leírhatott volna, természetesen az újságíró által belemagyarázott pozitív összefüggések említése nélkül.

A szerző a júrai Delémont (Delsberg) város felé utazva a vonaton megszólít németül egy hölgyet, akitől valami iránt tudakozódni szeretne. Nyilván azért, mert magyarországi iskolai ismeretei alapján úgy véli, hogy amennyiben Svájcban három hivatalos nyelv használatos, ebben az országban valóban mindenki beszél németül, franciául, olaszul, tehát a három nyelv közül bármelyiket használhatja a külföldi vendég is. (Negyedik a rétórómán, a szerk.) A megszólított hölgy franciául válaszol és kéri, hogy beszéljen vele franciául.

Martin József ezt a választ, a nyelvek és nemzetiségek békés egymás mellett élése példjaként, pozitívan ér-

tékeli. Kellő helyismeret és tapasztalatok hiányában nem tudhatja, hogy Svájcban a francia nyelvet minden német svájcinak kötelező ismernie, már az elemi iskolában is tanítják. Ezzel szemben a francia svájci polgárnak nem kötelező németül tudnia, sőt, igen sokan, különösen a Jura kantonban annyira ellenszenvvel viseltetnek a német nyelv iránt, hogy határozott sértésnek tartják, ha valaki ezen a nyelven szól hozzájuk. A vonatban megszólított hölgy jól nevelt lehetett, ha így válaszolt. Kevésbé jól nevelt személyektől a cikk szerzője még választ sem kapott volna.

Martin József svájci jegyzetei a Neue Zürcher Zeitung hasábjain csak az átlag svájci polgár nemzeti büszkeségét simogatják, aki a cikk elolvasása után meglegedetten állapítja meg: „Mégiscsak mi vagyunk a legkülönbek a világon, ha még a magyarok is tőlünk akarnak tanulni”. Amikor ezt mondja, van is némi igazság a szavaiiban. Mert a demokratikus rendszer tekintetében valóban sokat tanulhatunk Svájctól, de nem úgy, hogy a tanultakat mindenestől lemásoljuk. Az esetleges hiányosságokat észre kell venni, nehogy azokat is átültessük. Nyolc nap tartózkodás ehhez természetesen nem elegendő. Különösen ha az ember vendégként tölti el azt a nyolc napot.

A régi illemszabály szerint a vendéglátó háznál dicsérni kell a háziasszony főztjét, és nem szabad szóvá tenni a levesbe került hajszálat. Martin József vendég volt Svájcban. Lehet, hogy ő is erre a régi illemszabályra gondolt, mikor cikkét megírta?

Vezényi Pál

Babits Mihály

ŐSZI PINCÉZÉS

1-ső vers

mely a Bor szellemének ébredését
a Szőlő roncsaiból
a Feltámadáshoz hasonlíja

A nap ocsúja most csorog;
piros levél a venyigén;
a présház felé megyek én;
a nagy kulcs zajjal megforog.

Csendes a tanya, nincs dolog.
Szunyad a must a csömögén,
s a pincé tikkadt melegén
pihennek boldog óborok.

A sárga murci bugyborog;
ébred a must a csömögén,
mint Lélek a holt váz felett.

Ó pincészáj, illatos kriptá!
Így leng e bús présház felett
a Feltámadás drága titka.

2-dik vers

mely Krisztus Urunkat
a Bacchus istenhez hasonlíja

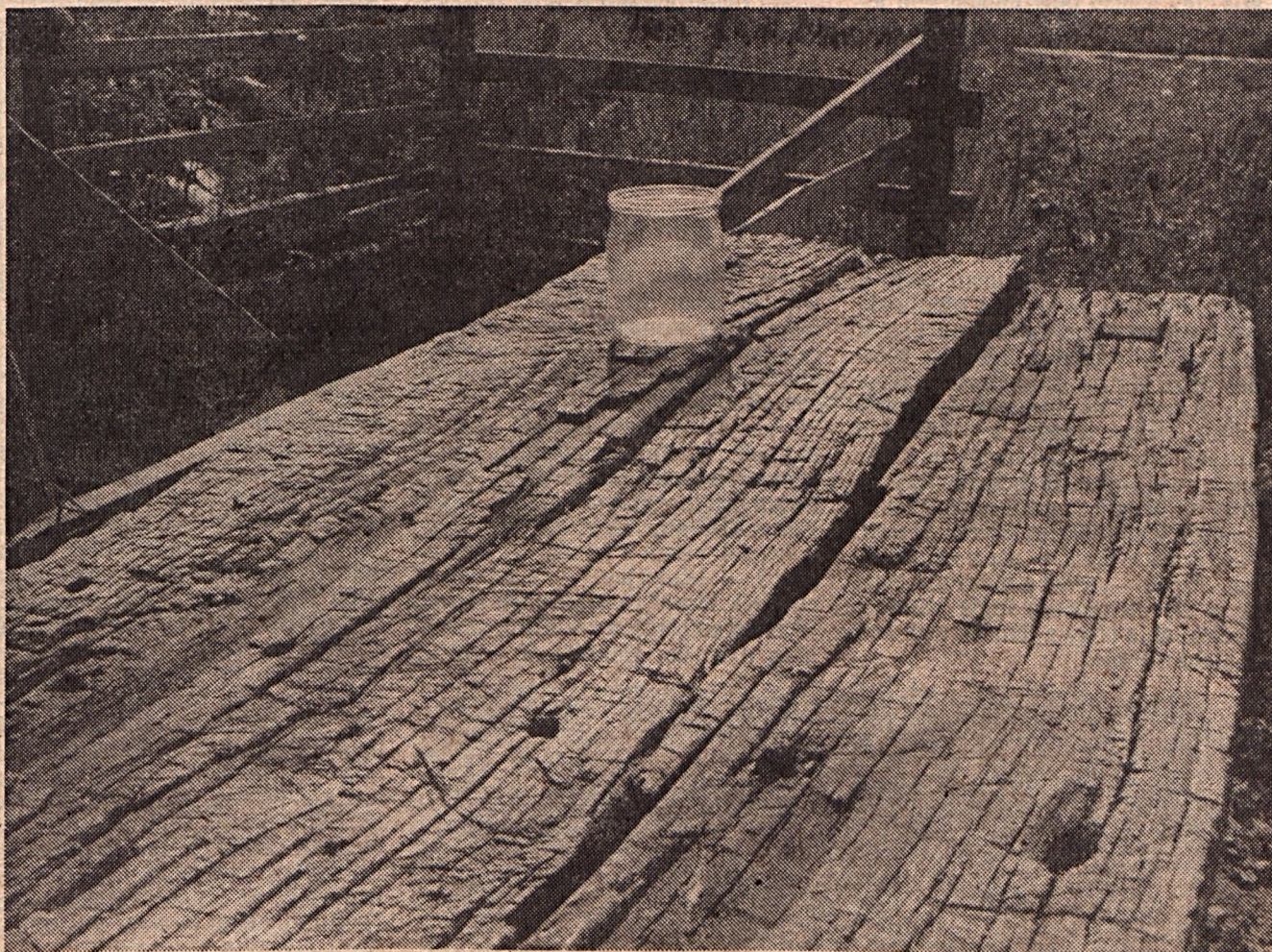
Mert Bacchus is példázza Őt,
a szabadító, szabad Úr,
ki vérét adja italul,
s e vérben kedvet és erőt.

Azért jámborul kérjük őt:
Add italodat, Bacchus úr,
melytől az ember nem busul,
s áldd máskor is e hegytetőt!

s úgy akkor is, meg máskor is,
bár must csurran föl vagy bor-iz
amint a hébert szürcsöli

nyáron, vagy őszi hamar estén
kormoly, tanulsággal teli
megy haza az igaz keresztény.

1919. ősz

Őszidőben

/fotó: czakó/

Kulákból tsz-elnök

Istenünk a tanúm

Egy falut mentett meg az elhurcolástól

A háborút követő etnikai „cserék” után már csak az emléke él a homogén településeknek. Bonyhádvarasd is, mint egyértelműen sváb falu már a múlté. Igaz, 1947-ben 5–6 család kivételével ezt a falut is kitelepítették, ám arra büszkéik, hogy 1945-ben egy lelket sem hurcoltak el az oroszok. Mindezt egy embernek köszönhetik — hirdeti a falu. Nevezetesen Bányai (Baumann) Mártonnak.

— *Bányai úr, nem titkolom, a klvancsiság vezetett önhöz. Szerettem volna megismerni azt az embert, akit egy egész falu a megmentőjeként tisztel. Akit ennyi év után is a legmagyarabb német ajkúnak titulálnak. Ha kérhetem rá, beszéljen nekem azokról az időről.*

— Úr soha nem voltam — veti közbe —, de mesélhetek róla. 1945. január 24-én történt. Délután. Épp nemzetőr szolgálatot teljesítettem a kultúrházban, amikor futva jöttek értem. Az akkori bíróhoz — Kishonti Tamáshoz — rendeltek. Odaérve két orosz katona fogadott. Egyikük német nyelven szólt hozzám. Policáj, policáj? Hát annak is vehetjük — válaszoltam. Egy listát adott a kezembe, hogy az azon szereplő nevek viselőit értesítem, hogy azonnal jöjjenek a község házára. Kertész Ádám nemzetőr társam is velem jött. Beszöltünk ugyan minden házba, ami a listán szerepelt, de azonnal figyelmeztettük őket, hogy mi beszöltünk hozzájuk, mert ez volt a parancs, de aki csak tud, az a hátsó udvaron át meneküljön, mert különben az oroszok robotra viszik. Így azután órák múltán sem jelent meg senki. Visszamentünk. Az egyik orosz belökött a szobába, fegyverével hadonászva kiabált, hogy ide kellett volna kísérni őket. Azután a két orosz maga járta végig a falut, de csak néhány öregot és egy terhes asszonykát tudtak előállítani. A méteres hóban több irányban is taposott nyomok mutatták, hogy merre menekült a nép. Amikor nem figyeltek rám, én is hazaléptem, s a fiammal meg a lányommal mi is kereket oldottunk. A két katona dolgavégezetlenül hajtott el szánkón, Dombóvár irányába. Másnap délre visszazálingózott a lakosság. Falugyűlést tartottunk és elhatároztuk, hogy ajándékot küldünk a bonyhádi orosz városparancsnoknak, aki igen jó ember hírében állt. Egy jókora süldő malac nyakára nemzetiszín szalagot kötöttünk, azt küldtük el neki. Patony Józsi bácsi — aki a küldöttséget vezette —, azzal a hírrel tért meg, hogy Babin sohasem fogja Varasdöt elfelejteni, s hogy a falunak nem kell robotba mennie.

— *Így is történt?*
— Egy fenét. Másnap az egész falut a Kisdorogi község házára rendelték, ahol megtudtuk, hogy a már elhurcolt kisdorogiat két héten belül nekünk kell a robotban felváltanunk. Eltelt két hét, azután még kettő. Akkor már tudtuk, hogy ezeket nem egyszerű robotra vitték, hanem Szibériáig meg sem álltak. De értünk hála istennek már nem jött senki. Így menekült meg a falu.

— *De úgy tudom nem végleg.*
— Nem az istókját! Alig rázódunk egy kicsit helyre, amikor 47-ben megkezdődött a kitelepítés. Én mindig is magyar nemzetiségűnek vallottam magam — ami abban az időben nem kis dolog volt —, dacára, hogy német anyanyelvűnek születtem, így nem voltam rajta a listán. Az anyósomat meg a sógoromat viszont elvitték. Ment itt az egész környék. Kisdorog, Nagyvejke, Apar. Kihajtották a népet a Kálvária dombra, ott őrizték őket. Walter József — ő volt a legbátrabb —, megpróbált ellenállni, egy rendőrt le is fegyverzett, de nem állt mellé senki. Ot magát pedig alaposan helybenhagyták.

— *Honnan kerültek ide a rendőrök?*

— Bonyhádról vezényelték ki őket.

— *Mi történt az összetereit néppel?*

— Hosszú ökrösfogatokon vitték őket a lengyeli kastélyba. Ott volt a gettó. Engem is odaparancsoltak fogatosnak.

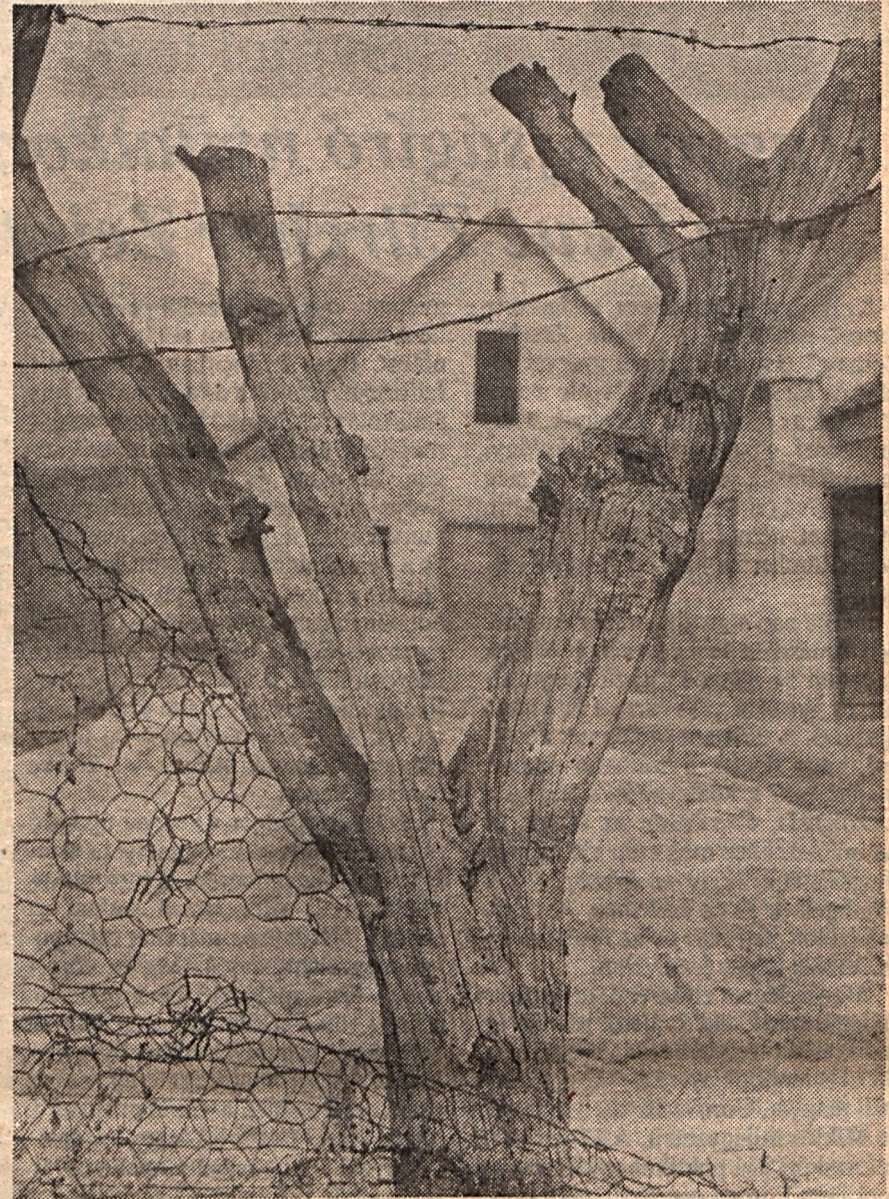
— *Látott valamit a gettó belsejéből is?*

— Az csúnya volt. Megvizezték az asszonyok szoknyáját, s így kellett táncolniuk a felszaggatott párnákból kihulló tollak között. el se tudja képzelni, hogy néztek ki.

Kulákból tsz-elnök

— 1948-ban kuláknak minősítettek. De akkor már kint laktam a tanyán. Hogy mondjam a nevét magyarul? Stümper Mühle. (Kontár malom.) Ott éltem a családommal, teljesen elzárva a világtól.

Az '56-os eseményekről nem is tudtunk semmit, mindaddig, amíg egyszer fel nem kerestek, '56 telén. Akkor már itt voltak az oroszok. Egyik ismerősöm arra akart rábírni, hogy költözzek vissza a faluba. — De hogyan? — kérdeztem —, a házunkat elvették. Hova? Nem mentünk vissza. 1959 decemberében kezdődött az agitálás a tsz-be. Hozzám is üzentek,

hogy menjek le a faluba, mert gyűlés lesz. Le is mentem, kíváncsi voltam. Amikor a kultúrházhoz értem, Lakatos Lázár, az akkori bíró megszólított. — Márci bácsi, itt vannak a pártbizottságtól, ezért arra kérem, ne is jöjjön be a terembe, mert magával csak szégyent vallanánk, hisz maga egy kizsákmányoló, magának cséplőgépe is van. Ha már bejöttem a tanyáról, csak bemegek, szégyen ide vagy oda. Úgy is volt. Egy Szigeti nevezetű magyarázott ott nagyon a bonyhádi pártbizottságról. Nem nagyon ugrottak a szavára. Jön a tavasz, meg a munka — mondta. Ezt mi is tudtuk. Csalódottan mentem vissza a tanyára. Egyik nap azután, talán február 5-én 1960-ban megjelent nálam a pártbizottság. Az egész falu rám hivatkozik, menjek be velük a faluba. Én nem hivatkozom senkire, rám se hivatkozzon senki — válaszoltam. Hagyjanak engem békén! De azt mondták, menni kell. Hát jó. A tanácson aláírtam velem is. Azután egy 3 tagú jelölőbizottság engem jelölt tsz-elnöknek. Még magamhoz sem tértem. Ilyen gyorsan ment. Köszönöm, mondtam, de én nem értek hozzá. Mármint az elnökséghez. Válasszanak mást. Jó, jó — válaszolták —, csak őszig vállljam, azután megint lesz agitálás, s ha már az egész falu bent lesz, akkor majd újra lesz választás. Áprilisig 34-en gyűltünk össze. Emberek, a föld nem maradhat megműveletlen. Őszig meg aztán csak lesz valami. Meg azután nem is biztos, hogy lesz itt akkorra egyáltalán tsz. Huszonegy hold lucernával kezdünk, 6 pár lovunk is volt. Azután megalakultak a gépállomások és azok szántottak. Fizetni nem tudtunk. Képzelve

a műtrágyát is csak 13 kg-ot kaptunk — ezt központilag —, hektáronként. Mi volt az, azok után, hogy a telepések érkezésük óta nem trágyázták a földet. Azután kölcsön kölcsön hátán, hogy legalább egy sört fizetni tudtunk a tagoknak zárszámadáskor. Azután egyre jobban ment. 1976-ban egyesültünk Tevellel, ekkor már 6 millió forintot vittünk a „házasságba”.

— *Úgy tudom, ön soha nem volt tagja az MSZMP-nek. Abban az időben úgyszólván szálka volt a szemükben, ha egy vezető nem tudhattak tagjaik sorában. Nem voltak kellemetlen ségei?*

— A pártbizottsággal nem volt sok beszélni valóm. Már a kezdéskor elmondtam, hogy dumából nem lesz semmi. Csak a munkából. Uram, én a 16 év alatt háromszor nem voltam náluk. Az egyesülés után még egy évet dolgoztam a Hőgyéssi Állami Gazdaságban, és 1977 januárjában nyugdíjba vonultam.

— *Gondolom, tisztességes összeggel?*

— Azzal. 2500,— Ft-ot kaptam. (Kissé halkabbra fogva a szót, azért elmondja még, hogy egy volt pályatárs — igaz, ő nagy pártember volt! — ugyanilyen múlttal 6000,— Ft-ot kapott.)

Gazdálkodni mindig tudtam, de pártember nem voltam soha — zárja a beszélgetést Bányai Márton.

Férfias, kemény kézfogással búcsúzik.

Bayer Béla

(Fotó: Czákó)

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Tér-idő. Tudományos figyelő — ism. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Postabontás. Kozma András népzenei összeállítása. 11.29: Gyökér és vadvirág. Tamási Aron elbeszélése — ism. 12.45: Világhírlap. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Poggyász. Tudnivalók utazóknak. 14.35: Dzsesszmelódiák. 14.55: „Boldog, ki asszonyt bír...” Friedrich Hölderlin versei — ism. 15.00: „Ezredforduló”. 15.40: Slavko Avsenik fúvóegyüttese Avsenik-műveket játszik. 16.00: Tizenhat óra — Hírmagazin. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: „Kerek istenfája, szép tizenkét ága...” Az évkör népszokásai. 17.00: A véges végtelen. Tengerjáró és teherhordó Szindbádok. 17.30: A Szabó család. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti magazin. 19.15: Sportvilág. 19.40: Hol volt, hol nem volt. 19.50: Beszélni nehéz. 20.00: Lakás-helyzetek. 20.30: „Muzsikának szép a hangja”. Zenés beszélgetés. 20.57: Vers és dal a várban. 21.43: Vásárhelyi Zoltán Kodály-kórusokat vezényel. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Kb. 23.30: Szimfonikus miniatűrök.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben: A Pink Floyd együttes. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Kapaszkodó. Gyógypedagógiai szerviz. 11.40: Ki kopog? 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.30: Lepies Györgynek hívják. Foglalkozása: újságíró. 15.05: Csúcsforgalom (Élő). 17.05: „Kataposta”. A Kölyökrádió levelező műsora. 17.30: Kamasz-panasz. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Talpalávaló. Táncháztól, muzsikáról fiataloknak. 19.30: Daráló. Folytatásos ifjúsági történet — ism. 20.00: Sport. 20.20: „Az én apukám olyan híres bohóc volt”. A Magyar Rádió és az ORI vidám műsora. 20.50: Könnyűzene. 21.05: Magyarország és az európai egység. 21.20: „Nóta-só” — a rádióhallgatók kívánságaiból. 22.20: A régi magyar irodalomról — kezdőknek. A XVIII. század. 23.10: Sporthíradó. 23.20: A dzsessz története. 24.00—0.14: Fahrbach: Régi magyar takarodó.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: A Prágai Rádió énekkarának hangversenye a prágai Dvorzsák tereben. 10.11: A szerencsenek. Beszélgetés Dugonics András regényéről. 10.36: Zenekari muzsika. 12.05: Zene-művek hárfára. 12.33: Jevgenyij Nyeszterenko operaáriákat énekel. 13.00: Mese a reménység. Sütő András novellái. 13.55: Szimfonikus zene. 14.15: Szimfonikus zene. 15.19: Purcell: 122. zsoltár. 15.30: Zenei Tükör. 16.05: Montreux-Vevey-i Fesztivál 1988. 17.13: Három Vivaldi-concerto. 17.43. Dietrich Fischer Dueskau-Schönberg hangversenye a Berlini Rádióban. 18.30: Na maternjem jeziku. 19.05: In der Muttersprache. 19.35: Haydn: A megjutalmazott hűség. 22.25. Könnyűzene CD-n. James Last zenekara klasszikus melódiákat játszik. 23.15: Heidegger, német filozófus. 23.45: A Hamburgi Monteverdi Kórus énekel.

TV1

8.15: Tévétorna nyugdíjasoknak. 8.20: Hármastorna. Az idő. 9.05: Képűjság. 9.10: Panoráma. Ism. 9.55: Az Országházból jelentjük... 16.45: Hírek. 16.50: Pannon Krónika. A pécsi körzeti stúdió híradó műsora. 17.00: Nachrichten — Hírek német nyelven. 17.05: Nas ekran. 17.35: RTV Közönségszolgálat. 17.40: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 17.55: Reklám. 18.05: Nők a pult mögött. Ism. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.25: A korona ékköve. Angol filmsor. 20.55: Reklám. 21.00: Az Országházból jelentjük... 21.30: Stúdió '89. 22.15: Menekülés az életbe. Dokumentumfilmsor. 22.55: Híradó 3.

TV2

17.00: Képűjság. 17.15: TV2. Benne: Reklám — Riportok — Időjárás — Zene. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Korlátolt felelősségű társaság. Csehszlovák tévéfilm. 20.04: TV2. 20.30: Mesél a filmhíradó. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30. Bűvészparádé. Amerikai bűvészfilm. 21.55: TV2. 22.00: Szimultán. Kb. 22.45: TV2 Napzárta.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 9.00 Hírek. Időjárás. 9.10: Lassie. 9.35: Pixi az égi kakukkfészekben. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Háztartási ötletek. 11.00: Hírek. Időjárás. 11.05: A Párducgrás nevű vállalkozás. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Horoszkóp. Műsorelőzetes. 14.05: Kimba, a fehér oroszlán. 14.30: Lassie. 14.55: Az arany lövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Természetbarátoknak. 16.00: Josh. 16.25: Az arany lövés. 16.35: Bonanza. 17.35: Hírek. Időjárás. 17.45: 9.05: Műsor-előzetes. 17.50: Bumper körzete. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Cannon. 20.25: Időjárás. 20.30: Különleges osztag. 21.25: Hírek. 21.30: A fénylő halál. 23.10: Hírek, sport, időjárás. 23.20: A számla jéghegyen szervírozva. 0.45: Műsor-előzetes.

SKY CHANNEL

6.30 Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Skykrónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 13.55: Közkórház. Filmsorozat. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: Fiatal orvosok. Filmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás. 8.02: Egyveleg. 15.30: Nino Firetto zenés műsora. 16.30: Forró drót. 18.30: Európa rockja. 19.30: The Lloyd Bridges Show. Filmsorozat. 20.00: Sport. Ma: Európai biliárd. 21.50: Világhíradó. 22.00: Sport. Amerikai profi kosárlabda. 23.00: Egyveleg. 0.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Új Világ. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatíkok. 18.00: Számok és betűk. 18.30: Pihenőidő. 19.00: Horgász-vadász magazin. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillogó papiros. 20.00: Jelenidő. 21.00: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás. 22.30: Az évszázad menete. 0.30: Kerevet. 1.00: Műsorzárás.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Tévénaptár. 8.25: Hírek. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolai program. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — Nézzék! 15.15: Ráadás. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tévénapló I. 19.53: Sport. 20.00: Lottóhúzás. 20.05: A Salamander jelige. Film. 21.40: Tévénapló III. 22.00: Témák és dilemmák. 23.30: Hírek. 23.35: Ráadás. 01.35: Hírek. 01.40: Műsorism. 2. műsor: 16.40: Műsorismertetés. 16.45: Tévénaptár. 16.55: Hírek. 17.00: Oktatóműsor. 18.00: Zágrabi és horvát-zagorjei körzeti program. 18.45: A nap műsora. 19.30: Tévénapló. 20.00: Balett. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A második világháború. 21.40: Szórakoztató kedd. 21.10: Műsorismertetés.

A Sky Channel, a Super Channel a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Szabad Európa Rádió

keddi műsor

6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközben. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revü. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobby. 16.50: Párizsi magyar figyelő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető sorozat. 0.45: Műsorzárás.

Szívesen vendégül látja

Paks és Vidéke ÁFÉSZ

Dunakömlődi Halászcserdjében:

- Dunakömlődön a 6-os főt,
- Budapesti Nemzetközi Vásáron pedig a 34-es pavilon mellett

Tájjellegű halételeinkhez jó étvágyat kívánunk!

A kupaszerda magyar kérdése:

Csak egy vagy három jut tovább?

Az utóbbi években az őszi első kupaforduló visszavágóira a magyar labdarúgó csapatok mint csaknem biztos kiesők, készülődtek. Ezúttal valamivel kedvezőbb a helyzetük, hiszen a négy együttes közül egyedül a Kijevben 4:0 arányú vereséget szenvedett MTK-VM kilátásai látszanak reménytelennek. A klubok vezetőedzői számolnak be az előkészületekről.

A Bp. Honvéd szombaton 2:0-ra győzött ugyan a Vasas ellen, de a piros-fehér szurkolók korántsem voltak elégedettek a csapat játékával. A kispusztókra szerdán nehéz feladat vár a jugoszláv bajnok Vojvodinával szemben: hazai pályán szerzett egygólos (1:0) előnyüket kellene megőrizniük.

— Számomra a legfontosabb, hogy az idegenbeli találkozók előtti szokásos gátlásokat, félelemérzést feloldjam a játékosokban — mondta Both József vezető edző. — Lélekben is fel kell készülni az ellenfél keményebb fellépésére és a fanatikus közönség buzdítására.

Legutóbb Csehi kiállítás után tíz emberrel is legyőzték a Vojvodinát, ráadásul nem kaptak gólt. Szerdán milyen tervekkel küldi pályára a csapatot?

— Nagyon fontos lenne, hogy gólt, vagy méginkább gólokat szerezzünk. Egy adott találatra ugyanis a jugoszlávoknak hárommal, kettőre pedig négyel kellene válaszolniuk. A Vojvodina nem könnyű ellenfél, de azért mindenképpen bízom a sikerben.

Mi okozta a legtöbb gondot az elmúlt napokban?

— Sallai és Fodor betegeskedett, mindketten influenzások voltak. Remélem, szerdáig rendbe jönnek.

A Bp. Honvéd játékosai és vezetői kedden reggel indulnak Újvidékre, ahol a másnapi találkozó 16.30 órakor kezdődik.

A magyar kuparésztvevők közül a Ferencváros már szinte a legjobb 16 között érezheti magát, hiszen a KEK első fordulójában az Üllői úton 5:1-re győzte le a finn Haka Valkeakoskit. Rákosi Gyula vezetőedző azonban nem szeretné, ha ez a tény a játékosokat megzavarná, mivel a jelenlegi zöld-fehér együttes meglehetősen hullámzó teljesítményekre is képes...

— Ezt az esélyt egyszerűen nem szabad eljátszani — mondta. — Ha mégis megtörténne az, amit én nem tudok elképzelni, vagyis hogy kudarcot vallunk a Haka ellen, akkor futballis-

táinknak azt tanácsolnám: hagyjanak fel a sportággal...

A szombati bajnoki fordulóban 1:0-ás vereséggel tértek haza Siófokról, és a szóbeszéd szerint nincs minden rendben a Ferencváros háza táján, a játékosok még nem kapták meg anyagi juttatásaikat. Ez okozná a gyengébb szereplést?

— Mostanában valóban sokan a pénzügyi gondokkal foglalkoztak, többen idegesek a késés miatt. Pedig tudják, hogy ami jár, azt meg fogják kapni. Ezeket a problémákat azonban nem szabadna kivinni a pályára. Amikor elkezdődik a mérkőzés, a profi játékosnak csak egy dolog járhat a fejében, mégpedig a győzelem.

Az őszi idényben többször is változtatott a csatársor összetételén, és a szombati eredmény alapján úgy tűnik, még nem sikerült megtalálni a legkedvezőbb megoldást. Szerdán újabb variációval kísérletezik?

— A góllövőformával én is elégedetlen vagyok, de ez nem csak a csatárok, hanem az egész támadójátékunk kritikája. Lehet, hogy szerdán ismét Dukon Béla lesz a balszélső, és Wukovics játszik középen. Sajnos, újabb gondot jelent a beállós Limperger és a

középpályás Szeibert kisebb sérülése, játékuik bizonytalanná vált.

A ferencvárosiak ma repülőgéppel kelnek útra a finn kisvárosba.

Amennyire valószínű a zöld-fehérek továbbjutása, olyan reménytelen kilátásokkal várja a szerdai UEFA-Kupa összecsapást az MTK-VM. A Hungáriai körútra négygólos győzelem után érkezik a klasszisokkal tele-tűzdelte Dinamo Kijev, és ezen a találkozón már alighanem a helytállás lehet az egyetlen követelmény Verebes József legénységével szemben.

— Mást én sem tudok ehhez hozzatenni, a Kijev valóban sokkal jobb csapat a mienknél — nyilatkozta Brúnyi Béla szakosztályvezető. — Ennek ellenére igyekszünk bizonyítani, hogy a két együttes közötti különbség nem olyan éles, mint azt az első találkozó mutatta. A Békéscsaba ellen 3:0-ra nyertünk szombaton, ezt mindenképpen biztatónak tartom.

A legnépesebb európai kupamezőny másik magyar csapata, a Videoton minimális, 1:0-ás hátránnyal várja már kedden a skót Hiberniant. A britek várhatóan nem állnak be védekezni, hiszen számukra — akárcsak a Vojvodinával szemben a Bp. Honvédnak — csak egy idegenben lőtt gól jelenthet megnyugvást. A székesfehérváriak a szombati bajnoki fordulóban megszerzték a három pontot a debreceniek ellen, a mutatott játékkal, különösen a támadójáték hatékonyságával és ezen belül a helyzetkihasználással nem lehetett elégedett a szakvezetés.

Kinek, mennyi jár?

Pénzéhesek a szovjet sportolók?

A Szovjetunióbeli változások a sportot sem hagyták érintetlenül: egyre többször kerülnek szóba olyan témák, mint például a sportolók fizetése, a profizmus és az amatőrizmus kérdése.

Az első „lázdó” a fiatal teniszcsillag, Natalja Zvereva volt, aki viharral kavart a bejelentésével, miszerint a jövőben nem fizeti be jövedelme

nagy részét a szovjet sporthivatal számlájára. Alekszandr Kozlovskij sportminiszter legutóbbi nyilatkozata pedig arra utal, hogy nem Zvereva az egyetlen, aki elégedetlen lehet jelenlegi helyzetével.

— Sportolóink túlzottan pénzéhesek — jelentette ki Kozlovskij. — Szerintem, ha valaki elmegy dolgozni valahová, először is azzal kellene fog-

lalkoznia, hogy feladatát minél jobban ellássa. Ezzel szemben helytelennek tartom, hogy csak az anyagiak járnak egy fiatal sportoló fejében.

A sportvezető élesen bírálta Zvereva elhatározását, és emlékeztette a játékosokat azokra a „jótéteményekre”, amelyekben korábban a Szovjetunióban részesült.

— Sokat beszélünk manapság a társadalmi igazságosságról. Nos, itt van Zvereva példája, aki 18 éves teniszszó. Amikor még csak 13 esztendő volt, sohasem jutott eszébe, honnan származik az a pénz, amelyből felszerelését, utaztatását biztosították. Ma

ellenben meg akarja tartani magának az egész jövedelmét. Ezt talán sport-szerűnek tartják?

Kozlovskij a külföldi újságíróknak feltett kérdésére aztán meg is adta a választ. Eszerint Zvereva választhat: vagy elfogadja a szovjet rendszert, vagy pedig a szakítás mellett dönt.

— Ha akarja, zsebre vághatja az összes pénzét, de azután költségeit is magának kell rendeznie.

Amennyiben így alakulnának a dolgok, Zvereva jövedelmének legnagyobb hányadát az Egyesült Államokban elvinné az adó.

KISDOROGI VEGYES- ÉS ÉPÍTŐIPARI KISSZÖVETKEZET VÁLLALJA

FLR típusú könnyűszerkezetes épületek

- tervezését
- gyártását és szerelését
- teljes műszaki kivitelezését rövid határidővel.

Alkalmazási területek:

- műhely, üzemszarnok, raktár
- terménytároló, állatnevelő épületek
- tornaterem, tornacsarnok, fedett futópálya

Vállalunk továbbá:

- porszűrő és forgácselzívó berendezések gyártását és beépítését
- épületgépészeti, csőszerelési és hőtechnikai munkák tervezését és kivitelezését
- egyéb lakatosipari tevékenységeket.

Cím: 7159 Kisdorog, Felszabadulás u. 275.

Tel.: 74133-081 és 21.

Telex: 14-351

Nem könnyű eldönteni: kinek van igaza. A menő sportoló pályafutása végére szeretne egzisztenciát teremteni, ami többnyire csak úgy valósul meg, ha devizában keres. Amiből természetesen szeretnének kapni — tegyük hozzá joggal —, a gyérülő állami támogatás miatt koldussá váló sporthatóságok is. Csak az nem mindegy, hogy milyen részarányban. Szerintem ötven százalékon jóval túlmenően elvonni még akkor is erkölcsatlenség, ha az adott nemzet, adott sporthatósága, sportegyesülete valóban a tehetségéhez mért menedzseli az adott versenyzőt. Azt az elvonást, amit az NDK-ban alkalmaznak (világ és olimpia bajnok országúti kerékpárosoktól hallottam, hogy a nyugati körversenyeken győzelmeikkel összebiciklizett valutából egy pfenniget sem látnak (az kimeríti a kizsákmányolás fogalmát).

Most mondhatná valaki, hogy ez a pénz újraelosztásra kerül: ebből (is) épülnek a kisteleplések uszodái, szabadidő központjai, ebből teremtik meg sikersportágaik orvosegészségügyi hátterét, uram bocsá az idegen látogató elöl kellően eldugott doppingkontroll-laboratóriumot(?)

De mégis: a kockázatot is vállalva a világcúscot a sportoló éri el, nem a team. S az erkölcsi megdicsőüléssel már „a pénz szellemétől kevésbé fertőzött” keletnémet sportolók sem érik be. A magyarokról, a lengyelekről és a szovjetekről nem is beszélve.

Bálint Gy.

Ökölvívó VB, Moszkva

Egyik szemünk sír, a másik nevet

Lapzártáig a hagyományos szereposztásban egy jó és rossz hír érkezett a moszkvai ökölvívó világbajnokságról. Kezdem a rosszal. Első számú reménységünk, Isaszegi Róbert a negyeddöntőben kikapott a KNDK-beli Kim Dok Namtól. Nehezen emésztjük meg! Mert miután a Borsodi Bányász 49 kg-os kategóriájában szereplő öklözője mindjárt bemelegítésként az első fordulón elbúcsúztatta a súlycsoport bolgár koronázatlan királyát Hrisztov Marinovot, úgy képzeltük, hogy Robi eljuthat a döntőig. De ilyen a bunyó, jön egy névtelenebb, képzetlenebb és ... nyer. A pontozógépek 17—21-et mutattak.

Füzessynél pedig — szintén a negyeddöntőben a 75 kg-osoknál 21—7-et — ide nekünk, vagyis meg van az első érem. Aprópó Füzessy! Azt hi-

szem a pontozógép bevezetését neki találták ki. A Dózsa öklözőjét köztudottan — remek láb munkája, párját ritkító ritmusérzéke jóvoltából nehéz megütni, a belharcban is remekül zár ki. Igaz, ütései a magyar mezőnyben is jobbára legfeljebb a bosszantó legyezés kategóriájába tartoznak, de lényeg az, hogy a pontozógépek érzékelik, mi több jelzik. S ez — a jelekből ítélve — nagyban ellensúlyozza azt az un-szimpatíát, amivel a fehér ruhások a korábbi világversenyeken Füzessy lazasága, bohémsége, igazi kemény ütésekre való képtelensége miatt viseltettek. Így reménykedem: — a további pici ütésekben, s az azt követő orbánlásban — de mégis más — elhajlásokban. A'la Füzessy-koreográfiára.

-bégyé-

Uruguay is a 24-es döntőben

A címvédő Argentína, a rendező Olaszország, valamint Brazília és Jugoszlávia után Uruguay is biztosította a helyét a labdarúgó világbajnokság jövő évi 24-es döntőjében, miután a dél-amerikai zóna 1. csoportjának záró mérkőzésén 2—0-ra győzött Peru ellen.

Uruguay—Peru 2—0 (1—0)

Montevideo, 57 000 néző

A peruiak a 32. perctől csak tíz játékosal veték fel a küzdelmet, mert egyik középpályásukat, az ellenfelét megütő Reynosót kiállították.

gólszerző: Sosa (45., 58. p.)

A csoport végeredménye:

1. Uruguay 6 pont, 2. Bolívia 6,
3. Peru 0.

A dél-amerikai zóna 2. csoportjában is befejeződtek a küzdelmek, de itt még nem dőlt el a továbbjutás, mert az 1. helyen végzett Kolumbiának újabb selejtezőt kell játszania az óceániai— Izraeli zóna nyertesével, Izraellel.

Ecuador—Paraguay 3—1 (1—1)

Guayaquil, 18 000 néző, gólszerzők: Aguinaga (26. p.), Marsetti (74. p.), Aviles (84. p.), illetve Nefa (17. p.)

A csoport végeredménye:

1. Kolumbia 5 pont, 2. Paraguay 4,
3. Ecuador 3.

Öt telitalálatos

Totónyeremény-tájékoztató

— A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a Totó 38. játékhetére 6 815 888 darab szelvény érkezett be.

A nyeremények:

13 plusz egy találatos szelvény 5 darab, nyereményük egyenként 1 060 006 forint,

13 találatos szelvény 5 darab, nyereményük egyenként 530 003 forint,

12 találatos szelvény 391 darab, nyereményük egyenként 13 555 forint,

11 találatos szelvény 6013 darab, nyereményük egyenként 881 forint,

10 találatos szelvény 51 991 darab, nyereményük egyenként 153 forint.

A közölt adatok nem véglegesek, a szelvények ellenőrzése még tart.

Kulissza

Süllyed a hajó, az alján már térdig ér a víz. Nem nagy a vihar, de a korhadt bárkának olyan mindegy, hogy mi süllyeszti el. Tornádó, vagy csak egy kis fu-vallat.

Süllyed a hajó, és a parancs mindenkit a fedélzetre szólít. Menteni! Menteni, ami még egyáltalán menthető. „Átmenteni!”

Igen, ez a kulcsszó mostanában. Átmenteni: hatalmat, pénzt, befolyást, prívilegiumokat, barátokat és üzletfeleket, az új világba, hiszen ott is élni kell valamiből...

Aki meghallotta az új idők szavát, már javában csomagol. És menti..., ami menthető.

Piros-feketében játszott szombaton a Honvéd. Nocsak, hiszen ez a KAC, a néhai Kispesti Atlétikai Klub színe. Valóban, a helyzet már tarthatatlanná vált. A sportélet (nem sportvezetés) már olyan egységesen követelte, hogy a katonák és a rendőrök vonuljanak ki az öltözőkből, néhányan olyan durván, és keményen léptek fel, hogy valamit tenni kellett. Ezt hívják a sakkban lépés-kényszernek. És a Honvéd vezetői léptek. Felmérték, hogy még mindig jobb, ha hátrálnak két kockát, mintha három húzással később mattot kapnak. Nem az ő öletük, de be fog válni: tegyük magunkévá az ellenfél követeléseit! Legyünk saját magunk ellenzéke!

Így lesznek a katonák tulajdonosból szponzorok, így lesz szavukból parancs helyett megszívlelendő jótanács. A Honvéd színe nem piros-fehér, nem piros fekete, hanem piros-fehér-fekete lesz... A kör bezárult, a kígyó a saját farkába harap.

Ahogy hosszú-hosszú ideje mindig szomorú hírek érkeznek az OSH-ból. Nem dolgoznak az istenadták. A Sportplusz és a Hivatal vitája már-már perrel fenyeget, az aligha vitás, hogy az ország közvéleménye kinek a pártján áll. Hogy kinek van igaza, az már más kérdés. Tény, hogy az „új” hivatal nem kapkodja el a munkát, igaza is van, megvár az...

Az OSH egyetlen gondja, hogy lehetőleg semmilyen kérdésben ne kelljen döntenie, de még állást foglalnia sem. Persze még mindig jobb ez a verzió, mint az a régi, amikor az adminisztráció átérzeve a feladat súlyát, tenni akar... Ront vagy javít, de nem henyél.

Biztos vagyok abban, hogy ez az intézmény nem lesz hosszú, de még rövid életű sem. Menthetetlenül átszervezik majd. Kár, mert tudomásom szerint a légynek sem árt.

Az új elnevezésen már lehet gondolkodni, volt OTSH, AISH, OSH, én a magam részéről a PQRSSZITY-t javaslom, vagy az OÓÜÜVÉZÉZSÉ-t. Mindkettőt frappáns is, kifejező is. A madarak ugyanis ugyanazok lesznek, csak egy másik ágon. Azok mennek ide, ezek amoda, emezek ki, amazok be, és megy tovább a verklei, a következő még demokratikusabb átszervezésig.

Szervezünk, felszólalunk, színt és címet váltunk, köpönyt fogatunk. Közben pedig a hajó süllyed. Már csak az árbócok látszanak ki. A tisztiek nagyvonalúak, lemondanak a hajóról a legénység javára.

Csak az egy szem mentőcsónakot viszik el.

Bárdos András

Ötvenezer dollárra büntették a Ferrarit

Mansell, mint fenegyerek

— A vasárnap megrendezett estorili Forma 1-es autós gyorsasági világbajnoki futam nemzetközi zsűrije az érdekeltek meghallgatása után 50 000 dolláros pénzbírságot szabott ki a brit Nigel Mansellre és csapatára, a Ferrarira. Ezen kívül a testület kezdeményezte a Nemzetközi Autósport szövetség (FISA), hogy Mansellt egy futam erejéig tiltsák el a versenyzéstől.

Miért is ez a szigorú büntetés?

A világbajnoki pontverseny harmadik helyén álló szigetországi pilóta először akkor vétett a szabályok ellen, amikor a kerékcserehez behajtva, a boksztucában hátramenetbe kapcsolt. Ezt követően az egyik versenybíró fekete zászlójelzéssel adta tudatára, hogy súlyosan hibázott, s azonnal be kell fejeznie a küzdelmet. Mansell azonban tovább hajtott, sőt, még har-

madszorra sem vette figyelembe az egyértelmű utasítást, folytatta a versenyzést. Mindezt tetézte azzal, hogy a 49. körben, előzés közben összeütött az előtte haladó brazil Ayrtón Sennával. Mindkettőjük versenykocsija üzemképtelenné vált, s a verseny feladására kényszerültek.

Mansell nem volt hajlandó kommentálni az eseményeket, a baleset másik részese, a világbajnoki címvédő Senna is csak ennyit mondott:

— Nem értem Nigelt, képtelen vagyok felfogni, miért nem állt ki, amikor diszkvalifikálták. Egyébként mindenki láthatta, mi történt. Semmit nem szeretnék hozzáfűzni a történetekhez.

Újabb fejlemény: a Ferrari fellebbezett a pénzbüntetés és Mansell eltávolítása ellen, de arról egyelőre nincs hír, hogy hol és milyen formában folytatódik az ügy.

MERKANT

KERESKEDELMI és Szolgáltató KFT

Budapest, XII. Törpe u. 8.
H-1538 Bp. Pf. 528
Telefax: 1 559-886
Telex: 22-53-75

A K-20 pavilon
VOSZ kiállításon
a BNV-n is

KANDA

Japán csúcstechnológia a kommunikációért

A Kanda telefonrendszer több mint 30 különböző szolgáltatást nyújt

- hangos telefon üzemmód
- automata hívás (60 számig)
- hívás letett kézibeszélővel (is) (az Ön keze szabad!)
- meglévő vállalati alközpontokhoz illeszthető
- 1-től 16 mellékállomást kezel
- kérésre postai fónalra is kapcsolható (1-6 vonalat fogad)

**Köszöntjük
Jusztina és Ciprián
nevű olvasóinkat.**

Jusztina a latin Justinus (magyarul: Jusztin) női párja. Ciprián a latin Cyprianus név rövidüléséből származik. Jelentése: Ciprus szigettől származó férfi. Szent Kozma és Damján vértanúk napja. A testvérpár a leghíresebb keleti szentek közé tartozott. A hagyomány szerint orvosok voltak, Diokleciánusz császár idejében, 303 körül haltak meg hitükért. Tiszteletük a VI. században terjedt el Rómában, amikor a fórumon IV. Félix pápa templomot emelt tiszteletükre. Nevük a római kánonba is bekerült.

**A Nap két: 5.36 óraker
nyugszik: 17.36 óraker**

**A Hold két: 1.46 óraker
nyugszik: 16.15 óraker**

Életmentő kitüntetése

Közlekedési baleset történt idén március 21-én a sárbogárdi úton. Kovács Tamás, kölesdi lakos kocsikísérőként utazott a TRITEX Vállalat Robur gépkocsiján, amikor egy Székesfehérvár felől, Sárbogárd felé közeledő szovjet tehergépkocsi a vizes útesten megcsúszott — összeütközött a Roburral —, majd a bal oldali árokba borult. A Robur gépkocsivezetője, Tóth Attila nem tudta az összeütközést elkerülni, így ő maga és fia a vezetőfülkébe szorult. A kocsikísérő Kovács Tamásnak sikerült kimenekülnie a ve-

zetőfülke ablakán és lélekjelenlétét megőrizve, gyors közbeavatkozással eloltotta a keletkező tüzet, ezzel megmentette két ember életét és a tehergépkocsi rakományát.

Ezért a cselekedetért részesítette Kovács Tamást a Minisztertanács elnöke az Életmentő Emlékérem kitüntetésben.

Az elismerést 1989. szeptember 19-én a megyeházán adta át Dr. Sziklai Antal, Fejér megye tanácsának elnöke a kitüntetettnek.

Az elmúlt hét végén a Zala megyei Kiskanizsa plébánia templomában emlékkápolnát avattak az első és második világháborúban elesett frontkatonák, polgári áldozatok és a gázkamrákba hurcolt zsidó családok emlékére. A közadakozásból kialakított kegyhelyet dr. Szentgyörgyi József veszprémi püspök szentelte fel.

Erdőirtás Gödöllőn

A Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság környezetvédő csoportjának közleménye:

Az országban folytatódik az oktalan erdőirtás és a lakosság érdekeinek semmibe vétele. Göd után már Gödöllőn is. Az az erdő, amelyben néhány éve még tájfutóversenyt is rendeztek, ma már magas kerítéssel van elzárva a közönséges ember elől. Most egy újabb erdőtől fosztják meg a lakosságot: irtják a Fácán-sori tölgyerdőt. Pedig kissé távolabb akár mezőn is építhetnének. Felhívjuk az illetékes gödöllői vezetők figyelmét, hogy 140 polgár az építési tervek módosítását és az erdő további irtásának abbahagyását követeli. Elvárjuk, hogy az illetékesek tájékoztassák a nyilvánosságot az ügyről.

Istennel a hazáért és szabadságért!

A Kereszténydemokrata Néppárt Tolna Megyei Szervezete a párt, országos küldöttválasztó taggyűlését 1989. szeptember hó 26. napján este 6 órakor tartja Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Központ I. emeleti márványtermében. A taggyűlés nyilvános, ezért kérjük hozzá magával családtagjait, barátait ismerőseit, mindazokat, akik érdeklődést mutatnak a kereszténydemokrácia iránt. A taggyűlésen beszéljük meg a szervezet ez évi munkatervét, vitára bocsátjuk alapszabály-tervezetünket. Beszámolunk a választási előkészületekről, megkezdjük az ifjúsági szekció szervezését. Küldöttet választunk a párt 1989. szeptember hó 30 napján tartandó országos nagyválasztmányi gyűlésére. Az összejövetele lehetőség lesz tagsági viszony létesítésére, ezért a belépni szándékozók hozzák magukkal személyi igazolványukat.

Közöljük, hogy a teremdíj fedezésére 20,— Ft belépődíjat szedünk.

1989. szeptember 26-án este 6 órai kezdettel Pécsen a Felsővámház u. 72. szám alatt lévő DOZSO Művelődési Központban Deutsch Tamás és Tirtsch Tamás, a FIDESZ választmányának tagjai az augusztus 22-i prágai tüntetésről tartanak élménybeszámolót és tagtoborzó előadást.

Koraőszi idő várható

Időnként erősen megnövekszik a felhőzet, szórványosan kisebb eső is kialakulhat. Hajnalban, reggel erősen páráos lesz a levegő, foltokban köd is képződik. A változó irányú szél mérsékelt marad. A legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 20 és 25 fok között alakul.

Távolabbi kilátások szerdától szombatig:

A hét közepétől túlnyomóan napos időre számíthatunk. Hajnalonként köd várható. Az időszak végén átmeneti felhősödés valószínű, megélné a szél, majd ismét napsütésesre fordul az időjárás. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte 20, 25, majd 17, 21 fok között várható. Jelentős mennyiségű, legalább napi 5 mm csapadék az ország területén nem várható.

Valuta árfolyamok

érvényben:

1989. szeptember 26-tól 29-ig

pénznem	vételi árfolyam	eladási 100 egységre forintban
Angol font	9393,24	9974,26
Ausztrál dollár	4597,40	4881,78
Belga frank	146,24	155,28
Dán korona	788,13	836,88
Finn márka	1352,25	1435,89
Francia frank	904,85	960,83
Görög drachma a/b	35,20	37,38
Holland forint	2717,23	2885,31
Ír font	8166,15	8671,27
Japán yen (1000)	408,48	433,74
Kanadai dollár	4962,36	5269,30
Kuvaiti dinár	19499,37	20705,51
Norvég korona	836,40	888,14
NSZK márka	3065,09	3254,69
Olasz líra (1000)	42,42	45,04
Osztrák schilling	435,40	462,34
Portugál escudo	36,38	38,64
Spanyol peseta	48,90	51,92
Svájci frank	3532,57	3751,07
Svéd korona	899,69	955,35
USA dollár	5832,26	6193,02
ECU (közös piac)	6349,77	6742,53
Jugoszláv dinár csekk (10 000)/b	17,46	—

a) vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 1000-es

b) bankközi és vállalati elszámolásokról alkalmazható árfolyam:

Görög drachma	36,25	36,33
Jugoszláv dinár csekk (10 000)	17,98	—

Súlyos baleset az M-1-es autópályán

Hétfőn reggel 7 óra 10 perckor egymásba futott egy autóbussz és egy tehergépkocsi az M-1-es autópályán 79-es szelvényében, Tata és Komárom között. Az Európa Kft. nevű utazási iroda autóbussza Budapest felől érkezve, váratlanul áttért az úttest menetirány szerinti bal oldalára, ahol frontálisan összeütközött a Győr felől szabályosan haladó IFA-tehergépkocsival. A baleset következtében az autóbussz utasai közül hárman életveszélyes, ketten súlyos, húszan könnyebb sérüléseket szenvedtek. Ugyancsak életveszélyesen sérült meg az IFA vezetője, akit a tűzoltók szabadítottak ki a teljesen összeroncolt gépkocsi alól. A sérülteket a tatabányai, a tatai és a győri kórházba szállították. Az IFA vezetőjét az országos mentőszolgálat helikoptere vitte Győrbe.

A baleset körülményeit a rendőrség vizsgálja. Az eddigi megállapítások szerint valószínűleg durrdefektet kapott az autóbussz. (MTI)

Választási előkészítő gyűlések

A Magyar Néppárt megkezdte előkészületeit a közelgő országgyűlési képviselőválasztásokra. Szekszárd városának kiemelkedő szerep jut ebben. A volt TIT-irodák helyén hamarosan megnyíló párt helyiség ugyanis egyben a Kelet-Dunántúli néppártos választási irodája is lesz.

Nemcsak Tolna, hanem Fejér és Baranya megye szervezési és választási teendőit is innen irányítják.

A Tolna megyei pártvezetés már a közeli napokban elkezdte több városban is az előkészítő tájékoztatók megtartását.

Szeptember 26-án, kedden este 6 órától, Pakson a Munkás Művelődési Központ nagy klubjában.

Az estnek vendége is lesz Zala Simon Tibor személyében, aki nemcsak a Magyar Néppárt országos szervezőtitkára, hanem a Falurádió sokak által ismert szerkesztője is.

A szervezők a gyűléseket egyben újabb toborzónak is szánják.

Szervezetünk és az időjárás kapcsolatáról beszél szeptember 25-től október 1-ig hallható adásában a telefondoktor. Az érdeklődők választ kaphatnak egyebek mellett azokra a kérdésekre is, miszerint: milyen panaszok jelentkezhetnek a meleg, illetve a hidegfront miatt; hogyan próbáljuk e frontok hatását kivédeni, csökkenteni? A telefondoktor a 1172-111-es telefonszámon munkanapokon 17 órától másnap reggel 8 óráig, szombaton és vasárnap egész nap hívható.

(MTI)

Az MTI értesülése szerint a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének október 3-i ülésén vitatják majd meg a Petőfi-expedíció nagy vihart kavart bejelentései nyomán kialakult helyzetet. (MTI)

Lapunk munkatársa, a közeli napokban a Megamórv társasággal, a Szovjetunióban járt. Petőfi földi maradványainak hazahozatala érdekében tett intézkedések, ellenintézkedésekről rövidesen riportsorozatban számolunk be.

SOROS PÁLYÁZATOK 1989/90-BEN

Az MTA Soros Alapítvány Bizottsága az alábbi lehetőségekre fogad el pályázatokat:

Külföldi tudományos rendezvényekre
— konferenciákra,
— dubrovnikai kurzusokra
— külföldi tanulmányutakra (max. 3 hónapra)

Tudományos közlemények külföldi megjelentetésére

Öthetes angol nyelvtanfolyamra az USA-ba 1990 nyarán

— az OKTV angol döntőjébe jutott középiskolásoknak
— csak általános és középiskolai angoltanároknak

Belföldi ösztöndíjakra

— társadalomtudományi
— irodalomtudományi és esztétikai
— zenei témákban

Szabadon választott témakörökben

— kulturális, oktatási
— közművelődési, társadalomfejlesztő,
közösségteremtő, nyitott szellemű kezdeményezésekkel (forinttámogatásért)
— valutáért beszerezhető berendezésekre, eszközökre forinttérítés ellenében.

A bölcsészettudományi felsőoktatás tartalmi és szervezeti megújítására

— a pályázat határideje: 1989. október 31.

Részletes információk a fenti pályázatokról, határidőkről és feltételekről az

MTA Soros Alapítvány Bizottság Titkárságán
1525. Budapest, Pf. 34.
Tel: 175-49-82.

Külföldi ösztöndíjakra

Angliába az oxfordi, a yorki és a manchesteri egyetemre
Az USA-ba a Rutgers és az Indiana egyetemre
Belgiumba a leuveni Katolikus Egyetemre
illetve bármely nyugati ország egyetemére vagy tudományos intézményébe.

Kérdőív és tájékoztató igényelhető:

Személyesen az alábbi tudományegyetemek külügyi csoportjainál

Budapesten: ELTE — Bp. V. Szerb u. 21—23.

ELTE BTK — Bp. V. Pesti B. u. 1.

ELTE ÁJTK — Bp. V. Egyetem tér 1—3.

ELTE TTK — Bp. VIII. Rákóczi u. 5.

Szegeden: JATE — Dugonics tér 13.

Debrecenben: KLTE — Egyetem tér 1.

Pécsett: JPTE — Rákóczi u. 5.

Postán az alábbi címen:

Művelődési Minisztérium NKDO
1884. Budapest, Pf. 1.

A tudományegyetemek nappali tagozatos hallgatóinak az Alapítvány által megadott témakörökben írt dolgozataikkal külföldi tanulmányútra ill. pályadíjra. További információk az egyetemek tudományszervezőinél

Építészeknek, képzőművészeknek

a Műcsarnok az „Architektonikus gondolkodás ma” c. kiállítására

Részletes tájékoztatás a Műcsarnok Soros Alapítvány Dokumentációs Központjában (1406. Budapest,

Pf. 35.), vagy telefonon: 14-25-379. A pályázat határideje: 1989. október 31.

Kisvállalkozóknak
vállalkozás üzemeltetéséhez szükséges — valutáért beszerezhető — termelési eszközökhöz nyújtunk támogatást MNB középárfolyamon számított forinttérítés ellenében.

További információk: CONSULTRADE Kft.
1389. Budapest, Pf. 150.

Pályázati felhívás

A bölcsészettudományi felsőoktatás tartalmi és szervezeti megújítására

Az MTA Soros Alapítvány Bizottság anyagi támogatást ajánl fel olyan kezdeményezésekhez, amelyek a bölcsészeti oktatás korszerűsítésére irányulnak.

Pályázni lehet minden olyan konkrét elképzeléssel, amely a bölcsészkarok egészének, vagy azon belül egy-egy tanszéknek, oktatási vagy tudományterületnek tartalmi, szervezeti vagy infrastrukturális megújítására dolgoz ki részletes tervet. A pályázók e tervek személyi és tárgyi feltételeinek megteremtéséhez kérhetnek anyagi segítséget.

Az Alapítvány kész támogatni azokat a törekvéseket, amelyek a korszerű, európai színvonalú oktatási rendszer követelményeit tartják szem előtt, és ebben a szellemben kívánnak változtatásokat bevezetni: pl.: többlépcsős oktatás, doktori ösztöndíjas képzés, új tanárképzési forma, sabbatical félév rendszere, diákok külföldi részképzése, stb.

Az Alapítvány szívesen nyújt anyagi támogatást új tanszékek szervezéséhez, vendégprofesszorok és oktatók meghívásához.

Kérjük a pályázatokat 1989. október 31-ig juttassák el az MTA Soros Alapítvány Bizottság Titkárságára. Cím: 1525 Budapest, Pf. 34. Jelige: Bölcsészkar Reform.

A beérkező pályázatokat az Alapítvány által felkért kuratórium bírálja el, amely a bölcsészettudományi karok megreformálását előmozdító tervek kidolgozását várja el a pályázóktól.

Pályázat kisvállalkozóknak

Az Alapítvány pályázatot hirdet többségében magántulajdonú, 60 főnél nem többet foglalkoztató kisvállalkozások számára. Elsősorban a vállalkozás üzemeltetéséhez szükséges — valutáért beszerezhető — termelési eszközökhöz nyújtunk támogatást MNB középárfolyamon számított forinttérítés ellenében. E célra 1989-ben 1 millió dollár áll rendelkezésre.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó nevét, címét, képviselője nevét, tevékenysége rövid leírását, az igényelt deviza összegét és felhasználásának célját. A pályázat legfeljebb 5 oldal terjedelmű legyen.

A pályázat beadási határideje: 1989. október 10.

Postacím: CONSULTRADE Kft. 1389. Budapest, Pf. 150.

A pályázatokról az MTA Soros Alapítvány Bizottsága által felkért Vállalkozási Kuratórium dönt.

APRÓHIRDETÉS

1500-as Lada megkímélt állapotban eladó. Érdeklődni: 74/16-942 telefonon 17 óra után.

Reális áron eladó Opel Rekord D Diesel. Érdeklődni: 74/11-441.

A szekszárdi Garay János Gimnázium kontírozó könyvelőt keres középfokú KÁLÁSZ végzettséggel. Jelenkezni lehet: munkaidőben a gimnázium gazdasági vezetőjénél.

Biogilisza szerződéssel, díjmentes technológiával szállítással eladó. Kisebbségi Szekszárdon vagy környékén is érdekel. Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

150 m²-es családi ház gázfűtéses (padlófűtéses) szuterénnal, garázzsal, pincével, beépített tetőtérrel eladó. Érdeklődni: Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

Tacton egyfelső tamos dobfelszerelés eladó. Érdeklődni: Jákob Gyöngy, Ifjúsági ltp. 8.

Gépjárműtechnikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígre kiadónkba.

Felsőfokú gépész végzettséggel, 20 évi gyakorlattal állást keresek. „Sokol-dalú” jelígre a kiadóba.

Mecsek-nyugaton 3 szobás teraszos öröklakás garázzsal eladó, vagy iker-telekre elcserélhető. Tel: 72/35-562.

Fikusz (2 m) eladó. Decs, Béke u. 11. Zsigmond László.

Felvétel! Kisdorogi Vegyes és Építőipari Kiszövetkezet azonnali belépéssel felvesz 1 fő bádogos szakmunkást. Érdeklődni: Kisdorog, Felszabadulás u. 275. Telefon: 74/33-081.

Ocelot mintás női bunda (167 cm magasságra) eladó. Telefon: 74/15-015 munkaidőben.

Antracit színű bramac cserép kb 2000 darab eladó. Érdeklődni: Tolna, Alkotmány u. 89. Munkaidőben: 74/15-015.

Felújításra szoruló 125 cm³-es Cross-motor eladó. Érdeklődni: Tolna, Alkotmány u. 89. Munkaidőben: 74/15-015.

Karambolos 1500 cm³-es VW Golf alkatrészként eladó. Érdeklődni: Tolna, Alkotmány u. 89. Munkaidőben: 74/15-015.

Eladó tetőtérbeépítéses lakás, három szoba + 2 lakóelőtér, 104 m². Érdeklődni: 16—19 óráig Paks, Táncsics u. 22. V/16. Telefon: 75/11-379.

Felvételi előkészítőket indít

a TALENTUM
Oktatási Stúdió BT

matematika, fizika, kémia, biológia, földrajz, magyar, történelem és művelődéstörténet tárgyakból. Részvételi díj: 570—1090 Ft/hó.

Beiratkozás: 16—18 óráig Budapest, XI. Villányi u. 5—6-ban. Telefon: 181-0160

(Telinformix 7—22 óráig).

DÁTUM

Ez a harc lesz a véső?

Tudomásom szerint a közelgő MSZMP kongresszus — amely ki tudja, miért éppen az aradi vértanúk napján kezdődik — számos döntő változást hoz a párt életében. Ezért joggal vetődik fel a címbeli kérdés, hiszen néhány, magát elfeledni nem hagyó kövület eddig fityyet hányt sarlóra és kalapácsra, s aki e számszámokkal próbálkozott, gyakorta melléüdült, s rögtön eszébe jutott, hogy volt ő istenhívó is... Ezért talán célszerűbb egy képzeletbeli, de azért nagyon is valóságos vésővel lefejegetni a nem is oly kicsiny visszahúzó erőt.

Nem titok, sokan nem hisznek benne, hogy új névvel, új programmal megújítható a sok vihart kavart és átvészelt párt, s amolyan adj király katonát játékot üznek vele, amiben a következő mondat: szakíts, ha bír! Ki tudja, talán ez is jobb lenne, mint az elvtelen, hatalomféltő kompromisszum?! Erről a lehetőségről mostanában mindig egy történet jut eszembe. Volt az egyik vidéki gyárban egy aféle „üzembolondja”, akit mindenki kihasználta, bántott, mígnem valakinek megesejt rajta a szíve. Megbeszélte a többiekkel, hogy hagyják abba az állandó ugatást, sorozatos kitolást, amibe a társak bele is mentek. Amikor mindezt elmondta az ötlet szülőatyja a fiúnak, az így szólt: — Jó, akkor ezután én sem vizelek a teátokba...

Remélem, a küldöttek nem utólag ébrednek majd rá, mitől volt oly kellemesen fanyar az üdítő. Igaz, azt is tudom, nem szeretnék úgy átrúgni a jól ismert indulót, hogy: „minden vagyunk s semmik leszünk”...

Töttös Gábor

Ortodox katolikusok?

Az ukrán katolikus egyház törvényes jogállásának helyreállítását követelte a hétvégén a száműzetésben élő ukrán püspökök szinódusa. A testület Rómában tilésezett, s ezt követően Ivan Lubacsvicskij bíboros kijelentette: bízik abban, hogy a Vatikán és Moszkva erről folytatott tárgyalásai

eredményesek lesznek. Az ukrán katolikus egyházat Sztálin utasítására 1946-ban erőszakkal olvasztották be az orosz ortodox egyházba. A máig megoldatlan helyzet az egyik fő akadály a szovjet—vatikáni diplomáciai kapcsolatok felvételének.

A tettes komlói nő?

Tegnap délután a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányságon közölték az újságírókkal: alapvető fordulat állt be a néhány nappal ezelőtt meggyilkolt négy éves komlói kislány, Orsós Anikó ügyében folytatott nyomozásban: ma hajnalban őrizetbe vettek egy személyt, aki alaposan gyanúsítható a brutális gyilkosság elkövetésével.

A nyomozás a kislány eltűnésének bejelentése óta nagy erővel folyt: szülők, ismerősök, rendőrök, határőrök és munkásőrök napokig hiába kutattak, míg szeptember 19-én a lakásuk közelében, egy fatároló helyiségben meg nem találták Orsós Anikó holttestét. Az igazságügyi orvosszakértő megállapítása szerint a kislány brutálisan, vágó-szűrőszékkel elkövetett bűncselekmény áldozataként esett. Újabb mérföldköve lesz a nyomozásnak, ha megérkezik a bűnügy-technikai vizsgálatok eredménye, erre azonban még két-három napot várni kell.

Egyébként az őrizetbe vett személyről annyi tudható, hogy komlói lakos és nő az illető...

—lékó—

Pezsgőgyakorlat

Négy szovjet megfigyelő is jelen volt a Champagne '89 fedőnevű, Kelet-Franciaországban tartott francia—nyugatránmet hadgyakorlat zárószakszán, szombattól hétfőig. Ez volt az első eset, hogy szovjet tisztiek helyszíni ellenőrzést végeztek Franciaországban. (Csak nem a biztató név miatt? A szerk.)

Az NDK-beli ellenzék harca

Összefogás és elszántság

NDK-beli ellenzéki szervezetek határozottan visszautasították az ország belügyminiszterének állásfoglalását, amely „államellenes platformnak” minősítette a tevékenységének engedélyezését kérő Új Fórum szervezetét. Az ország húsz polgárjogi csoportja által vasárnap Lipszében jóváhagyott nyilatkozat, amely hétfőn vált ismertté Berlinben, a fenti állásfoglalás visszavonására és az Új Fórum engedélyezésére szólítja föl a hatóságokat. A résztvevők kijelentették a jóvá-

USA—SZU külügyminiszteri tárgyalás

Haladás is, kérdések is

Az amerikai külpolitika irányítói vasárnap igen sikeresnek minősítették a szovjet külügyminiszterrel folytatott tárgyalásokat. Kiemelték azok pozitív hangnemet, rámutatva: számottevő haladás várható a hadászati fegyverzetkorlátozási tárgyalásokon a jövő év derekára kitűzött csúcstalálkozóig. James Baker külügyminiszter tv-nyilatkozatában megismételte, hogy az amerikai kormány a hagyományos haderőcsökkentési tárgyalásoknak ad elsőbbséget. Szerinte a START-tárgyalásokon még sok a megoldásra váró kérdés azután is, hogy elkülönítették az űrfegyverek ügyét. Ugyanakkor elismerte, hogy a Ronald Reagan-féle

űrvédelmi terv már nem létezik eredeti formájában, a törvényhozás amúgy is fokozatosan csökkentti az e célra fordítható összegeket. Alapvető haladást értek el, de a katonai fenyegetés eddig nem csökkent: a Szovjetunió változatlanul jelentős fölényben van a hadászati fegyverzet terén.

A wyomingi tárgyalásokon a Szovjetunió hosszú évek után feladta igényét, hogy a START-szerződésben tiltás be az űrfegyvereket. Vitalij Csurkin kiemelte, hogy a szovjet kormány elsőbbséget ad a lakosságot szolgáló kiadásoknak — ezért csökkent máris tizennégy százalékkal a katonai költségvetés.

NDK-sok itt és ott

Hétfőn reggel a győri határőrkerület parancsnokságán az MTI munkatársát arról informálták, hogy a Hegyeshalmon át az NSZK-ba távozott NDK állampolgárok száma már 15 ezer fölé emelkedett. Szombaton és vasárnap 1951-en távoztak.

A két pihenőnapon 129-en lépték át illegálisan a magyar—csehszlovák határt, közülük 128 NDK-beli és egy csehszlovák állampolgár. Nyolcvanheten a Dunát úszták át Rajka és Esztergom között.

Vizsont már kilencszázhuszra emelkedett a prágai nyugatránmet nagykövetségen tartózkodó NDK állampolgárok száma, s újabbak jutnak be a misszió épületébe.

A helyszínrre érkeztek a nyugatránmet Vöröskereszt megbízottai, akik tábori konyhát állítottak fel a követségben. Az emberek egy részét már korábban fűthető sátrakban helyezték el a követség kertjében.

Borexportunk világszerte...

A magyar borok külföldi megítélése javul, a gazdaságok évente átlagosan 2—2,3 millió hektolitert exportálnak. Ezzel Magyarország az első helyet foglalja el a világranglistán. Boraink minőségének megítélése még mindig nem elég kedvező. Ebben szerepet játszik az, hogy Magyarországon a leg-

utóbbi időkig uniformizált bortermelés folyt — mivel a kialakított árrendszer ennek kedvezett —, s csak az utóbbi egy-két évben tevődött át a hangsúly néhány vállalatnál a kifejezetten minőségi borok előállítására.

A világon jelenleg évente átlagosan mintegy 320 millió hektoliter bor terem, ebből körülbelül 280 millió hektolitert értékesítenek, vagyis mintegy 40 millió hektoliter felesleg halmozódik fel évente a különféle borokból. A borkereskedelemben kínalet piac uralkodik, így csak a minőségű borok kelendők.

Holnap
számunkban
olvashatják,
hogy miért csökkent
öngyilkosaink száma

Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Töttös Gábor. Olvasószerkesztő: Kis Pál István. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), és Vigh József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, Bayer Béla, Csik Rita, Gadó György, Gyórfy Árpád, Fejes Imre, Kapfinger András, Kapitány Krisztina, Kolozsi Béla, Lékó Sándor, M. Szabó Imre, Szűcs Imre, Szávai Géza, Pál Zsuzsa, Tamási János, dr. Tóth Edit, V. Horváth Mária, Veress Éva, Wagner Dezső. Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: (74) 16-277, Fax: (74) 15-275. Nyomja az Athenaeum Nyomda, Budapest, VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadásos postahivatalnál, a kézbesítőtől, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII. ker. Lehel u. 10/A. 1900. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200,- Ft, negyed évre 600,- Ft, fél évre 1200,- Ft egy évre 2400,- Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN szám: 0864-9170.